

«ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОНДА ЭРКИН ВА ФАРОВОН ЯШАЙЛИК!»

VATAN – MUQADDAS, UNI HIMOYA QILISH SHARAFLI BURCHDIR!

www.mv-vatanparvar.uz

vatanparvar09@mail.ru

Газета 1992 йилнинг 24 июнидани чиқа бошлаган

VATANPARVAR

Сайтимизга ўтиш
учун QR-кодини
сканер қилинг.

ХАЛҚ БИЛАН МУЛОҚОТ
САМАРАДОРЛИГИ
ЙЎЛИДА

11

ДОРИС ЛЕССИНГ
«АФСУН»И

13

УРУШ
ЙИЛЛАРИДА
ТОБЛАНГАН

16

ҲАЁТНИНГ РАНГИН
ЖИЛОЛАРИ

2021 йил 18 июнь, №24 (2931)

ТОҒЛИ ХУДУДЛАРДА...

Бегали ЭШОНҚУЛОВ коллажи

Мудофаа вазирлиги тизимига оид сўнги янгиликлар
билан қуйидаги манзиллар орқали танишинг:

t.me/mv_vatanparvar_uz
t.me/mudofaa_press

facebook.com/UzArmiya

instagram.com/uzbekistanarmy

www.youtube.com/c/UzArmiya

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Ф А Р М О Н И

ДАВЛАТ ОРГАНЛАРИ ВА ТАШКИЛОТЛАРИНИНГ ФАОЛИЯТИ ОЧИҚЛИГИНИ ТАЪМИНЛАШ, ШУНИНГДЕК, ЖАМОАТЧИЛИК НАЗОРАТИНИ САМАРАЛИ АМАЛГА ОШИРИШГА ДОИР ҚЎШИМЧА ЧОРА-ТАДБИРЛАР ТЎҒРИСИДА

Давлат органлари ва ташкилотлари фаолиятининг очиқлиги ва шаффофлигини, ахборот олиш эркинлигини таъминлаш орқали жамоатчилик назоратини такомиллаштириш, шунингдек, 2017 — 2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегиясида белгиланган вазифаларни амалга ошириш мақсадида:

1. Барча давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари, шу жумладан, Ҳисоб палатаси, Марказий банк, суд ва прокуратура органлари ҳамда уларнинг таркибий ва ҳудудий бўлинмалари, шунингдек, устав фондида (устав капиталида) давлат улуши 50 фоиз ва ундан ортиқ бўлган хўжалик жамиятлари ҳамда давлат унитар корхоналари (кейинги ўринларда – давлат органлари ва ташкилотлари) томонидан **Очиқ маълумотлар сифатида жойлаштирилиши керак бўлган ижтимоий аҳамиятга молик маълумотлар рўйхати** 1-иловага мувофиқ тасдиқлансин.

Коррупцияга қарши курашиш агентлиги (кейинги ўринларда – Агентлик) **Адлия вазирлиги ҳамда тегишли вазирлик ва идоралар** билан биргаликда таҳлиллар асосида давлат органлари ва ташкилотлари томонидан Очиқ маълумотлар сифатида жойлаштирилиши керак бўлган ижтимоий аҳамиятга молик маълумотлар рўйхатини янада кенгайтириш бўйича доимий равишда Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрациясига таклифлар киритиб борсин.

2. Шундай тартиб ўрнатилсинки, унга мувофиқ давлат органлари ва ташкилотлари:

а) ҳар йили:

1 мартга қадар ўз фаолиятига оид ҳисоботни (давлат сирлари ва хизматда фойдаланиш учун мўлжалланган маълумотлар бундан мустасно) расмий веб-сайтларига жойлаштириб, **10 мартга қадар** уни кенг жамоатчилик иштирокида муҳокама қилиш жойи ва вақти ҳақида хабар беради;

1 апрелга қадар ўз фаолиятига оид ҳисоботни кенг жамоатчилик иштирокида муҳокама қилиш учун матбуот анжуманларини ўтказди;

б) 2021 йил 1 июлдан бошлаб қуйидагилар тўғрисидаги маълумотларни **Ўзбекистон Республикасининг Очиқ маълумотлар порталига** (кейинги ўринларда – Портал) **ва ўз расмий веб-сайтларига жойлаштириб, уларни ҳар чоракда янгиллаб боради:**

амалга оширилган давлат харидлари, шу жумладан, тўғридан-тўғри шартномалар бўйича харид қилинадиган товарлар (ишлар, хизматлар);

мансабдор шахсларнинг хизмат сафарлари ва хориждан ташриф буюрган меҳмонларни кутиб олиш харажатлари (хизмат сафарининг ёки ташрифнинг мақсади, суткалик пул, транспорт ва яшаш билан боғлиқ харажатлар, бундан давлат сирлари ва хизматда фойдаланиш учун мўлжалланган маълумотлар мустасно);

Ўзбекистон Республикаси Президенти, Вазирлар Маҳкамаси ҳужжатлари билан солиқ ва божхона имтиёзлари ҳамда преференциялар, шу жумладан, индивидуал имтиёзлар берилган субъектларнинг бенефициарлари (якуний манфаатдор жисмоний шахслари), улар томонидан тўланган солиқлар ва молиявий кўрсаткичлар;

ўзларининг йиллик харажатлар сметаси ва унинг ижроси, шу жумладан, объектларни қуриш, реконструкция қилиш ва капитал таъмирлаш ишлари, автототранспорт воситаларини сотиб олиш харажатлари;

в) 2021 йил 1 июлдан бошлаб ўз ҳузурида фаолият юритувчи жамоатчилик кенгашлари билан биргаликда расмий веб-сайтларида қуйидаги маълумотларни жойлаштириб, уларнинг ҳар чоракда янгиланиб борилишини таъминлайди:

жамоатчилик кенгашининг тасдиқланган аъзолари ҳақидаги маълумотлар билан бир қаторда уларнинг алоқа маълумотлари (телефон, почта ва электрон манзиллари);

жамоатчилик кенгашининг йиғилишлари ва кун тартибидаги масалалар;

давлат харидларини амалга оширувчи комиссиянинг тасдиқланган аъзолари тўғрисидаги маълумотлар (фамилияси, исми ва отасининг исми, иш жойи ва эгаллаб турган лавозими);

лицензия ва рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатларни беришга ваколатли ҳамда хабарномаларни қабул қиладиган органларнинг ҳудудлар кесимида масъул ходимлари, шу жумладан, ушбу тоифадаги ҳужжатларни беришни ташкиллаштирадиган тегишли комиссия аъзолари тўғрисидаги маълумотлар (фамилияси, исми ва отасининг исми, эгаллаб турган лавозими).

3. Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги, Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Таълим сифатини назорат қилиш давлат инспекцияси ва Давлат тест марказининг қуйидаги **имтиҳонларни ўтказиш жараёнини интернет тармоғида жонли эфирга узатиш тартибини жорий этиш тўғрисидаги таклифи** маъқуллансин:

олий таълим муассасаларининг бакалаврият таълим йўналишларига кириш учун тест ва ижодий (касбий) имтиҳонлар;

олий таълим муассасаларининг магистратура (клиник ординатура) босқичига қабул имтиҳонлари;

республикадаги ёки хориждаги олий таълим муассасасидан республикадаги давлат олий таълим муассасасига ўқишни кўчириш истагини билдирган талабалардан олинадиган имтиҳонлар;

хорижий давлатларда таълим олганлик тўғрисидаги ҳужжатларни тан олишда талабгорлардан олинадиган тест синовлари.

Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги Давлат тест маркази, Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Таълим сифатини назорат қилиш давлат инспекцияси ҳамда Ахборот технологиялари ва коммуникацияларини ривожлантириш вазирлиги билан биргаликда:

тизимда олий таълим муассасалари бўлган вазирликлар ва идораларни жалб қилган ҳолда **2021/2022 ўқув йили қабулига қадар «transfer.edu.uz» платформаси негизида** мазкур бандда кўрсатилган имтиҳон жараён-

ларини **интернет тармоғида жонли эфирга узатишни таъминлайдиган, барча фойдаланувчилар учун очиқ бўлган «imtihon.uz» веб-платформасини** ишга туширсин;

бир ой муддатда имтиҳонларни (тест синовларини) ўтказиш жараёнини интернет тармоғида жонли эфирга узатиш бўйича **техник талабларни** (ўрнатиладиган видеокамералар ва тасвир сифати, жойлашиш схемаси ва бошқалар) ишлаб чиқсин;

мазкур бандда кўрсатиб ўтилган талабларга риоя қилмайдиган масъулларга нисбатан **қатъий жавобгарлик чораларини кўриш бўйича таклифларни Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси ва Ҳукуматга киритиб борсин.**

4. Қуйидагилар **2021 йил 1 июлдан бошлаб** қайд этилган маълумотларни Порталга жойлаштириш ва уларнинг ҳар чоракда янгиланишини таъминласин:

Ҳисоб палатаси, Молия вазирлиги, назорат қилувчи органлар – давлат сири бўлган маълумотларнинг ёки қонун билан қўриқланадиган бошқа сирнинг муҳофаза қилинишини таъминлаган ҳолда ўтказилган ҳар бир тафтиш ва текширув (назорат объекти номи, тафтиш ёки текширувнинг мақсади ва муддатлари, уни ўтказган давлат хизматчисининг лавозими, фамилияси, исми) тўғрисидаги маълумотларни (тегишли назорат қилувчи органнинг раҳбарини хабардор этгандан сўнг);

Давлат активларини бошқариш агентлиги – устав фондида (устав капиталида) давлат улуши 50 фоиз ва ундан ортиқ бўлган юридик шахслар ҳамда давлат унитар корхоналари (кейинги ўринларда – давлат иштирокидаги корхоналар) рўйхатини (давлат номидан акциядор (иштирокчи, мулкдор) функцияларини амалга ошираётган ташкилот, корхона ҳудуди, солиқ тўловчининг идентификация рақами, давлат улуши тўғрисидаги маълумотларни кўрсатган ҳолда), шунингдек, устав фондининг (устав капиталининг) 50 фоизи ва ундан ортиғи давлат иштирокидаги корхоналарга тегишли бўлган юридик шахслар рўйхатини;

Молия вазирлиги, Давлат активларини бошқариш агентлиги, вазирлик ва идоралар, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари – ўзлари акциядор (иштирокчи, мулкдор) функцияларини бажарувчи давлат иштирокидаги корхоналарнинг ижроия органи (директор, бошқарув раиси, бошқарув аъзолари) ва кузатув кенгаши аъзоларининг исми ва фамилияси тўғрисидаги маълумотларни;

Давлат солиқ қўмитаси – давлат иштирокидаги корхоналар томонидан йил (чорак) якуни бўйича тўланган дивидендлар тўғрисидаги маълумотларни;

Молия вазирлиги – давлат иштирокидаги корхоналарга сарфланган Давлат бюджети маблағлари, тегишлича хориждан жалб этилган маблағлар, шу жумладан, давлат ташқи қарзи суммалари ҳамда уларнинг сарфланиши тўғрисидаги маълумотларни;

Давлат активларини бошқариш агентлиги – давлат муассасалари рўйхатини (ташқил топган санаси, юқори турувчи орган) ҳамда хусусийлаштирилган давлат мулки объектлари тўғрисидаги маълумотларни (давлат сирини ташқил этувчи махфий вазифа юклатилган давлат корхоналари ва муассасалари бундан мустасно).

5. Молия вазирлиги Ахборот технологиялари ва коммуникацияларини ривожлантириш вазирлиги, манфаатдор вазирлик ва идоралар билан биргаликда **2021 йил 1 сентябрга қадар** Порталнинг давлат харидлари бўйича махсус ахборот портали билан интеграция қилинишини таъминласин.

6. Экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш давлат қўмитаси **2021 йил 1 августга қадар** доимий равишда янгиланган **Ов қилиш ва овчилик хўжаликлари тўғрисидаги ахборот базасини** Қўмитанинг **расмий веб-сайтида ва Порталда** ишга туширсин.

Бунда, Экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш давлат қўмитаси Ўрмон хўжалиги давлат қўмитаси билан биргаликда «Ов қилиш ва овчилик хўжалиги тўғрисида»ги Қонуннинг 36-моддасида кўрсатилган маълумотлар билан бир қаторда қуйидаги маълумотлар мазкур ахборот базасида акс эттирилишини таъминласин:

овчилик хўжалигини юритиш учун ов қилиш жойларини бериш тўғрисидаги тузилган барча шартномалар, овчилик хўжалигини юритиш ҳуқуқи тугатилган ҳолатлар ҳамда ундирилган ҳақ миқдорлари;

ёввойи ҳайвонларни тутишга доир рухсатнома берилган барча шахслар ва рухсатномадаги маълумотлар ҳамда ундирилган ҳақ миқдорлари;

Ўзбекистон Республикасининг Қизил китобига киритилган ёввойи ҳайвонларни табиий муҳитдан ажратиш олишга доир берилган барча рухсатномалар ва улардаги маълумотлар ҳамда ундирилган ҳақ миқдорлари;

Ўрмон хўжалиги давлат қўмитасининг ўрмон-овчилик хўжаликлари томонидан берилган овчилик йўлланмалари (ёввойи ҳайвонларни тутиш карточкиси) ҳамда ундирилган ҳақ миқдорлари.

7. Агентликнинг **давлат органлари ва ташкилотларининг фаолияти очиқлигини таъминлаш борасидаги вазифаларини белгилаш мақсадида:**

а) Агентлик зиммасига қуйидаги қўшимча вазифалар юклатилсин:

давлат органлари ва ташкилотлари фаолиятининг очиқлигини таъминлаш соҳасини мувофиқлаштириш ва доимий мониторинг қилиш, шу жумладан, уларнинг норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар билан белгиланган маълумотларни интернет тармоғига жойлаштириш (эълон қилиш) бўйича мажбуриятлари ҳисобини юритиш;

давлат органлари ва ташкилотлари фаолияти устидан оммавий ахборот воситалари орқали самарали жамоатчилик назоратини ўрнатиш бўйича чораларнинг ишлаб чиқиши ва жорий этилишига қўмаклашиш;

жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатларидан келиб чиқувчи давлат органлари ва ташкилотлари фаолиятининг очиқлиги ва шаффофлигига оид долзарб масалаларни «Mening fikrim» веб-портали орқали умумхалқ муҳокамасига чиқариш;

Очиқ маълумотлар сифатида жойлаштирилиши керак бўлган ижтимоий аҳамиятга молик маълумотлар рўйхатини узлуксиз тўлдириш, такомиллаштириб бориш ва янгиланган бориш бўйича таклифлар ишлаб чиқиш ҳамда уларни амалга оширишга қўмаклашиш;

оммавий ахборот воситалари орқали давлат органлари ва ташкилотлари хизматчиларига «давлат органлари фаолияти очиқлиги, шаффофлиги ва ҳисобдорлиги» маданиятини сингдириш ҳамда давлат органлари ва мансабдор шахслар халқ олдида ҳисобдорлигини таъминлаш муҳимлиги тўғрисида тушунтириш ишлари олиб борилишини ташкил этиш;

б) Агентлик тузилмасида бошқарув ходимларининг умумий чекланган сони ва меҳнатга ҳақ тўлаш фонди доирасида **Давлат органлари ва ташкилотлари фаолияти очиқлигини таъминлаш бошқармаси** ташкил этилсин;

в) Агентлик:

давлат органлари ва ташкилотларининг очиқликка оид қонунчилик ҳужжатларида кўрсатилган талабларни мунтазам равишда бузаётган **айбдор мансабдор шахсларини жавобгарликка тортиш бўйича** Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси ва Вазирлар Маҳкамасига **таклифлар киритиб борсин;**

ҳар йили фаолият йўналиши бўйича эришган асосий ютуқлар ҳамда давлат органлари ва ташкилотлари фаолиятида учраётган камчиликлар юзасидан Ўзбекистон Республикаси Президентига ахборот тайёрласин ва ўз расмий веб-сайти орқали эълон қилиб борсин;

«Давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари фаолиятининг очиқлиги тўғрисида»ги Қонун амалга оширилиши устидан **назоратни**, шунингдек, Жаҳон одил судлов лойиҳасининг «Ҳукуматнинг очиқлиги» индикатори бўйича **Ўзбекистон Республикасининг ўрнини яхшилашга оид комплекс чора-тадбирларни амалга оширсин.**

8. Давлат органлари ва ташкилотларининг **ахборот хизматлари** ҳамда **мурожаатлар билан ишлаш бўлинмаларига** мазкур органларда очиқликка оид қонунчилик ҳужжатларининг ижро этилишини ўз вақтида ва сифатли таъминлаш вазифаси юклатилсин.

9. Давлат хавфсизлик хизмати Адлия вазирлиги, Агентлик ҳамда бошқа манфаатдор вазирлик ва идоралар билан биргаликда **уч ой муддатда** қуйидагиларни назарда тутувчи **«Давлат сирларини сақлаш тўғрисида»ги янги таҳрирдаги қонун** лойиҳасини ишлаб чиқсин ва белгиланган тартибда киритилишини таъминласин:

чеклаб қўйилган ахборотлар рўйхати, ундан фойдаланиш ва маълумотларни бундай ахборотлар жумласига киритиш ҳамда чиқариш асослари, муддатлари ва тартиби;

чеклаб қўйилган ахборотлар рўйхатига кирмайдиган маълумотларни махфийлаштиришни тақиқлаш;

чеклаб қўйилиши фуқароларнинг шахсий хавфсизлигига таҳдид соладиган ахборотларнинг давлат сирларига киритилишини ман этиш;

фуқаролар, давлат органлари ва бошқа ташкилотларнинг давлат хизматчилари, чет эл фуқаролари ва фуқаролиги бўлмаган шахсларга давлат сирини ташкил этувчи маълумотлар билан ишда фойдаланишга ижозатни расмийлаштириш шартлари ва тартиблари;

ахборот-коммуникация технологияларининг ривожланиши ва илғор тенденцияларни ҳисобга олган ҳолда давлат сирларини сақлашнинг замонавий механизмларини ишлаб чиқиш ва такомиллаштириш.

10. **Давлат органлари ва ташкилотлари фаолиятида очиқлик даражасини янада ошириш бўйича «Йўл харитаси»** 2-иловага мувофиқ тасдиқлансин.

11. Агентлик Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлиги, Адлия вазирлиги, Давлат статистика қўмитаси билан биргаликда **2021 йил 1 октябрга қадар** давлат органлари ва ташкилотларида очиқликни таъминлаш бўйича фаолиятни тартибга солувчи, шу жумладан, мониторинг ўтказиш, амалга оширилаётган ишларнинг самарадорлиги ва натижадорлигини баҳолаш, очиқлик индексини ҳисоблашга қаратилган **Давлат органлари ва ташкилотлари фаолияти очиқлигини мониторинг қилиш ва баҳолаш бўйича методикани** ишлаб чиқсин ва белгиланган тартибда киритсин.

12. Белгилаб қўйилсинки, **2021 йил 1 декабрдан бошлаб:**

мазкур Фармоннинг 11-бандида кўрсатилган методика асосида ҳар йил якуни бўйича **давлат органлари ва ташкилотлари фаолиятининг Очиқлик индекси** аниқланади;

Агентлик Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлиги ҳамда Адлия вазирлиги билан биргаликда белгиланган тартибда давлат органлари ва ташкилотлари фаолиятининг Очиқлик индексини аниқлаш бўйича

чораларни кўради, натижаларни ўз расмий веб-сайтлари ва оммавий ахборот воситалари орқали оммага етказилишини таъминлайди.

13. Олий Мажлис палаталарига **ўз расмий веб-сайтларида** қуйидаги маълумотларни жойлаштириш тавсия этилсин:

парламент назорати объектларининг ҳисоботларини эшитиш натижалари бўйича қабул қилинган қарорлар;

Қонунчилик палатасида депутатнинг ҳар бир қонун (қарор) лойиҳасини қабул қилиш ёки рад этишдаги, сенаторнинг ҳар бир қонунни (қарорни) маъқуллаш ёки рад этишдаги иштироки тўғрисидаги маълумотлар;

Олий Мажлис Сенати аъзоси, Олий Мажлис Қонунчилик палатаси, Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси, халқ депутатлари вилоятлар ҳамда Тошкент шаҳар, туман ва шаҳар Кенгашлари депутатлари, сайлов округлари ҳамда уларнинг электрон почта манзиллари ҳақидаги маълумотлар.

14. **Ўзбекистон Миллий телерадиокомпанияси ва Агентлик:**

а) Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги билан биргаликда оммавий ахборот воситаларида мазкур Фармоннинг мақсад ва вазифаларини ёритишга оид мақолалар ва телекўрсатувларни ташкил этсин;

б) манфаатдор давлат органлари ва ташкилотлар билан биргаликда **2021 йил 1 декабрдан** бошлаб қуйидаги тадбирлар телеканаллар, шунингдек, интернет тармоғи орқали **жонли эфирга узатилишини таъминласин:**

Олий Мажлис Қонунчилик палатаси ва Сенати мажлислари, Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси, халқ депутатлари вилоят, туман, шаҳар Кенгаши сессиялари (ёпиқ мажлислар бундан мустасно);

тарафларнинг розилиги билан фуқаролар ҳуқуқ ва эркинликлари ҳамда жамоат тартибига таъжовуз қилувчи, аҳоли соғлиғини сақлаш, экология, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва табиатдан фойдаланиш соҳасидаги, шу жумладан, давлат хизматчиларининг касбий фаолияти билан боғлиқ ҳуқуқбузарликларга оид ишлар, шунингдек, айрим оилавий низоларга оид фуқаролик ишлари бўйича суд мажлислари (ёпиқ суд мажлислари бундан мустасно).

15. Мазкур Фармонда кўрсатилган қоида ва тартибларнинг бузилиши **давлат органлари ва ташкилотлари фаолиятининг очиқлиги тўғрисидаги қонунчилик бузилиши сифатида баҳолансин.**

16. Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлиги Агентлик, Иқтисодий тараққиёт ва камбағалликни қисқартириш вазирлиги, Давлат статистика қўмитаси, Адлия вазирлиги ва бошқа манфаатдор вазирлик ва идоралар билан биргаликда халқаро стандартларни инобатга олган ҳолда:

2022 йил 1 январга қадар «Давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари фаолиятининг очиқлиги тўғрисида»ги янги таҳрирдаги қонун лойиҳаси концепциясини;

2022 йил 1 апрелга қадар ушбу қонун лойиҳасини ишлаб чиқсин ҳамда белгиланган тартибда Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрациясига киритсин.

17. Агентлик Адлия вазирлиги ҳамда бошқа манфаатдор вазирлик ва идоралар билан биргаликда **икки ой муддатда** қонунчилик ҳужжатларига мазкур Фармондан келиб чиқадиган ўзгартириш ва қўшимчалар тўғрисида таклифлар киритсин.

18. Мазкур Фармоннинг ижросини назорат қилиш Ўзбекистон Республикасининг Бош вазири А.Н. Арипов ва Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси раҳбари З.Ш. Низомиддинов зиммасига юклансин.

**Ўзбекистон Республикаси
Президенти**

Ш. МИРЗИЁЕВ

Тошкент шаҳри,
2021 йил 16 июнь
(ЎЗА)

МАРДИ МАЙДОНЛАР

Марказий ҳарбий округ бўлинмалари томонидан Жиззах гарнизонидаги ҳарбий қисм полигонидеги тоғли ҳудудларда ва сунъий жиҳозланган шартли душман объектида дала-ўқув йиғини ўтказилмоқда.

ТОҒЛИ ҲУДУДЛАРДА, СУНЪИЙ ЖИҲОЗЛАНГАН ДУШМАН ОБЪЕКТИДА

Дала-ўқув йиғинида дастлаб бўлинма шахсий таркиби ҳарбий техникада нотаниш тоғли ҳудудга олиб келинди. Биринчи галда ҳарбий хизматчилар томонидан ўзлари турган жой ва шартли душман объектигача бўлган масофа ва йўналиш аниқлаб олинди. Шундан сўнг бўлинмаларнинг ахлоқий-руҳий ҳолатини яхшилаш ва жамоани жипслаштириш мақсадида ахлоқий-руҳий тайёргарлик йўлакларидеги машғулотлар олиб борилди.

Илк машғулотлардан сўнг мерганларга шартли душман ҳудудига яширин ҳолда етиб бориш, ҳар томонлама қулай позицияни эгаллаш ва душман объектини синчковлик билан кузатиш вазифаси юклатилди.

Бу вақт оралиғида бўлинманинг қолган шахсий таркиби иштирокида ҳара-

катдаги шартли душман ортидан билдирмасдан кузатиш, душман объектининг жойлашув нуқтасини ҳамда уларнинг қурол-аслаҳалари ва техникалари ҳақида ахборот йиғиш, тўпланган маълумотни эса юқори қўмондонликка яширин сигнал орқали етказиш машғулоти ўтказилди.

Юқори жанговар шайликка эга ҳарбийлар сунъий жиҳозланган душман объектида ҳаракатланиб, қуролли босқинчилар билан яқин масофада жанг олиб борди. Йигитларнинг ҳар бир ҳаракатини синчковлик билан кузатиб бораётган командир бўлинмани

жанговар иккилик ва учликка ажратди. Улар отиш позицияларини ўзгартириб, тезкор ва чалғитувчи тактик ҳаракатлар билан шартли душманни қарши олди.

Олдиндаги асосий вазифа – асирларни қутқариш ва қўққисдан пайдо бўла-

диган хавфни бартараф этиш. Ҳарбий хизматчилар бу вазифани ҳам талафотсиз бажариб, билдирилган ишончни тўла оқлади.

Жамият ҳаётининг ҳар бир бўғинига кириб борган «Устоз-шогирд» анъанаси миллий армиямизда ҳам алоҳида аҳамият касб этади. Буни кўп йиллик хизмат тажрибасига эга офицер ва сержантларнинг машқларни бажариш давомида шахсий таркибга раҳбарлик қилиши, уларга керакли кўникмаларни бериб боришида кўришимиз мумкин. Буларнинг бари она Ватан ҳимоясида сергак ва мардона юрт посбонларининг касбий маҳорати ошишига хизмат қилиши, шубҳасиз.

**Лейтенант
Отабек НОРБОВ,
Марказий ҳарбий округ
матбуот хизмати**

■ ИСЛОҲОТЛАР САМАРАСИ

Янги ҳарбий техникалар ТОПШИРИЛДИ

Урганч гарнизонида жойлашган ҳарбий қисмлардан бирига Мудофаа вазирлиги қўшинларини ҳарбий техника ва қурол-аслаҳалар билан бутлаш, уларни таъмирлаш ва модернизация қилиш бўйича чора-тадбирлар дастурига мувофиқ, «КамАЗ-4326» русумли юк автомобиллари фойдаланиш учун топширилди.

Маросимда Хоразм вилояти ҳоқими Фарҳод Эрманов, Шимоли-ғарбий ҳарбий округ қўшинлари қўмондони полковник Фарҳоджон Шерматов, Урганч шаҳар ҳоқими Ойбек Холбоев ҳамда ҳарбий хизматчилар иштирок этди.

Тадбирда сўз олганлар охириги йилларда мамлакат мудофаа салоҳиятини мустаҳкамлаш, қўшинларни замонавий қурол-аслаҳа ва ҳарбий техникалар билан бутлашда сезиларли натижалар қайд этилаётгани, эвазига ҳарбий бўлинмаларнинг жанговар шайлиги ва қудрати юксалаётганини эътироф этишди. Ҳарбий қисмга берилган янги техникалар эндиликда бўлин-

маларнинг юксак жанговар шайлигини таъминлашга хизмат қилиб, ҳарбий юк ва шахсий таркибни ташишни ташкил этишда енгиллик яратишига ишонч билдиришди.

Шундан сўнг, вилоят ҳоқими ва ҳарбий округ қўшинлари қўмондони ҳарбий техникаларни қабул қилган ҳарбий хизматчиларга тантанали тарзда калитлар ва совғаларни топширди.

Техникаларни қабул қилган ҳарбий хизматчилар юксак ишонч билан топширилган ушбу автомобилларни жанговар шай ва соз ҳолатда ушлаб туришга, уларга ўз вақтида техник хизматлар кўрсатишга ваъда беришди.

Амалий-кўргазмали машғулот

Малака

Қўшинларни бир жойдан иккинчи жойга кўчиришни ташкил этиш уларнинг тезкорлиги ва юксак жанговар шайлигини таъминлаб, олис масофаларни яқин қилишга хизмат қилади.

Нукус темир йўл бекати шохбаси ва аэропорти ҳарбий ҳаракатлар таркибий бўлими томонидан гарнизонда жойлашган ҳарбий қисм шахсий таркиби учун дала-ўқув майдонида ҳарбий техника ва ҳарбий юкларни темир йўл ҳаракатчан таркиби, яъни

вагонларга юклаш-тушириш ҳамда қотириш бўйича амалий-кўргазмали машғулотлар ўтказилди.

Машғулотларда ҳарбий техника ва юкларни ташиш жараёнида тайинладиган қоровул шахсий таркибининг мажбуриятлари, турли хил вазиятлардаги ҳаракатлари ва алоҳида хизмат ўташнинг бошқа аҳамиятли жиҳатлари намуна сифатида кўрсатиб ўтилди. Машғулот-

да «Ўзбекистон темир йўллари» акционерлик компанияси ходимлари иштирок этиб, йўл ҳужжатларини тўлдириш ҳамда темир йўл станцияларида тўхташ тартиби ҳақида маълумот беришди.

Шимоли-ғарбий ҳарбий округ матбуот хизмати

Кўргазмали тарзда ўтказилган машғулотлар доирасида зирхли ва автомобиль техникаларни платформалар орқали вагонларга юклаш-тушириш, улар силжиб кетишининг олдини олиш мақсадида белгиланган тартибда маҳкамлаш,

техникаларни ташишда никоблаш ишларини ташкил этиш каби масалалар намоиш этилди.

Машғулотнинг амалий тадбирларини бажариш чоғида ҳарбий хизматчилар кўникмаларини янада мустаҳкамлаш имконига эга бўлди.

ҲАЁТ ИМТИҲОНЛАРИГА ТОБЛАЙДИ

Чирчиқ олий танк қўмондонлик-муҳандислик билим юрти битирувчилари отиш тайёргарлиги фанидан якуний давлат имтиҳонини топширди.

Дастлаб курсантларнинг БТР жанговар машинаси қуролларидан нишонларни разведка қилиш, топиш, нишонга тўғри мўлжаллаш ва ўт очиш бўйича кўникмалари текширилди. Шундан сўнг улар отиш майдонида машқни бажаришга киришдилар. Курсантларнинг бу борадаги билим ва кўникмаларини олий ҳарбий таълим муассасининг тажрибали ўқитувчиларидан иборат комиссия баҳолаб борди.

– Бугун отиш тайёргарлиги бўйича олган билимларимизни синовдан ўтказдик. Тўғри, ҳаяжонландим, лекин қўрқув бўлмади, – дейди курсант Ҳусан Каримов – Қўрқувнинг йўқлиги

инсоннинг ўзига бўлган ишончини мустаҳкамлайди. Ишонч эса ҳар доим ғалабага етаклайди. Якуний давлат имтиҳонларини топшириш жараёнида ушбу ҳаёт қонунига амал қилишга интилдим. Натижада барча фанларни аъло баҳоларга топширишга эришдим.

– Офицер бўлишни болаликдан орзу қилганман, – дейди курсант Илмиддин Ашуралиев. – Йиллар ўтиб, орзумга эришдим. Мана ниҳоят, 4 йиллик таҳсилни якунладик. Энди хизматни Қуролли Кучлар сафида офицер сифатида давом эттирамиз. Зиммамга улкан масъулият юкланганини ҳис қиляпман. Лекин юртга бўлган муҳаббат мени мардонавор ишлар қилишга ундаяпти. То танимда жоним бор экан, Ватанимни кўз қорачиғидек асраб-авайлашга, унга садоқат билан хизмат қилишга ваъда бераман!

**III даражали сержант
Олим БЕРДИЕВ**

«ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАРИ, БИРЛАШАЙЛИК»

Ёшлар ойлиги

Қуролли Кучлар академиясида «Ёшлар ойлиги» муносабати билан Мудофаа вазирлиги Тоифаланган объектларни қўриқлаш қўшинлари қўмондонлиги билан ҳамкорликда уюшмаган ёшлар иштирокида юқоридаги шиор остида маънавий-маърифий тадбир ўтказилди.

Унда Тошкент шаҳридаги SOS болалар маҳалласи уюшмаси тарбияланувчилари фаоллик кўрсатди. Улар олий ҳарбий таълим муассасидаги шарт-шароитлар билан яқиндан танишиш баробарида Ватан ҳимоячилари билан дилдан суҳбат қилиб, ҳарбий хизматчиларнинг ўй-фикрлари, эзгу мақсадлари, юрт мудофааси йўлидаги жанговар ва жисмоний тайёргарлик жараёнини ҳис қилишди.

– Ҳозирги мураккаб ва таҳликали, душман кўзимизга қандай қиёфада кўринишини билиб бўлмайдиган даврда ёшларимизни маънан бой, жисмонан бақувват, қадриятларимиз, анъана ва урф-одатларимизга содиқ инсон қилиб тарбиялаш жуда муҳим. Уларда юксак маънавий ва ахлоқий фазилатларни янада мустаҳкамлаш, ватанпарварлик ҳисси билан яшаш, юртимиз мустақиллиги ва хавфсизлигини мустаҳкамлаш туйғусини кучайтириш зарур. Академияга ташриф бу каби улкан мақсадлар йўлидаги муҳим қадамлардан бири бўлди, – дейди тарбиячилардан бири Баҳодир Мухамедов.

Зеро, ёшлар билан учрашувдан кўзланган асосий мақсад ҳам уларда мардлик, матонат, садоқат каби маънавий-ахлоқий фазилатларни

шакллантириш, улуғ саркардаларимиз жасорати, Ватан ҳимояси йўлида фидойилик кўрсатган замондошларимиз ибрати асосида мафкуравий иммунитетларини ошириб, маънавий таҳдидлар ва салбий иллатларнинг олдини олишдан иборат эди. Якуний суҳбат давомида келажакда ҳарбий либос кийиш истиғидаги ёшлар кўпчилигини ташкил этгани муддаога эришилганидан далолат берарди.

Ҳусниябону ЖЎРАЕВА

ХАЛҚАРО ҲАМКОРЛИК

ҲИНД—ЎЗБЕК МУТАХАССИСЛАРИ БИРГАЛИКДА

замонавий лаборатория яратишади

Ҳиндистон Республикасининг Ўзбекистондаги Фавқуллод ва Мухтор Элчиси Маниш Прабхат раҳбарлигидаги делегация Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучлари академияси инфратузилмаси билан танишиш ва ахборот-коммуникация технологиялари бўйича қўшимча ўқув адабиётларини бегараз тақдим этиш мақсадида ташриф буюрди.

Хабарингиз бор, икки мамлакатнинг ҳарбий соҳа мутахассислари мудофаани таъминлашнинг долзарб масалалари бўйича ўзаро ҳамкорликни амалга ошириб келмоқда. Хусусан, қўшинлар жанговар шайлигини амалда намойиш этиш учун қўшма ўқувлар ўтказиш доимий анъанага айланди.

Ўзбекистонлик ҳарбий хизматчилар Ҳиндистон Республи-

касининг ҳарбий таълим муассасаларида қўшин турларининг мутахассисликлари йўналишида муваффақиятли тарзда таҳсил олиб келишаётган бўлса, Қуролли Кучлар академиясида 3 нафар ҳинд мутахассисининг фаолияти йўлга қўйилгани ўзаро ҳамкорликнинг амалдаги ёрқин ифодасидир.

Айниқса, замонавий ахборот технологияларини ўзида

муҳасам этган компьютер лабораториясини барпо этиш бўйича амалга оширилаётган ишлар ҳар икки давлат ўртасида ушбу соҳанинг мустаҳкам илдиз отиб боришига шароит яратмоқда.

Ўзаро мулоқотларда Ҳиндистон элчиси томонидан тақдим

этилган ахборот технологиялари соҳасига оид адабиётлар, жумладан ҳар икки томон вакиллари бу соҳада олиб бораётган изланишлари соҳа мутахассисларининг интеллектуал салоҳиятини сифат жиҳатдан яна бир поғонага кўтаришга хизмат қилиши таъкидлаб ўтилди.

Лейтенант Бобур ЭЛМУРОДОВ

«ИНТИЗОР АВЛОДЛАРИ БОР...»

«Ғалаба боғи» ёдгорлик мажмуасига хорижий давлатлардан ташриф буюраётган меҳмонлар сони кун сайин ортиб бормоқда. Бу ерга кимдир илмий изланишлари учун далиллар қидириб келаётган бўлса, яна кимдир ўтмиш ҳақидаги тасаввурларини бойитиш учун келяпти. Бу сафарги ташриф эса халқаро ҳамкорлик алоқаларини мустаҳкамлаш мақсадида амалга оширилди. Чехия Республикаси Мудофаа вазирлигининг бир гуруҳ офицерлари ҳамда Халқаро полиция ассоциацияси ходимлари «Ғалаба боғи» ёдгорлик мажмуасига саёҳат уюштирди.

Фронт ва фронт орти машаққатларида ўз иродасини намойиш этган юртдошларингиз шони ва шарафини акс эттирувчи музейни кўриб, жуда ҳавасим келди. Биринчи ва Иккинчи жаҳон уруши давларида Чехия Республикасининг кўп сонли ўғлонлари бедарак кетган. Мудофаа вазирлигимиз қошида тузилган махсус комиссия уларнинг номларини тиклаш ва маълумотлар тўплаш учун дунёнинг кўпгина давлатлари билан ҳамкорлик ишларини олиб бормоқда, – дейди Чехия Республикаси Мудофаа вазирлиги ходими Павел Филиппик. – Юртингиз билан ҳам бу борадаги ҳамкорлигимизни кучайтириш ниятидамиз. Бу ҳар икки давлат учун фойдали бўлади, деб ҳисоблайман. Чунки Иккинчи жаҳон уруши вақтида бедарак кетган, тақдири номаълум ўзбек аскарлари

ҳали кўп экан. Номаълум деб айтилаётган бир аскарнинг кейинги тақдири, у кўрсатган жасоратлар биз учун жуда муҳим ва қадрли. Чунки улар ҳақида битта бўлса ҳам маълумот топилишини кутиб турган авлодлари бор.

Ш. ШЕРАЛИЕВ

Давлатимиз раҳбарининг 2018 йил 4 августдаги «Ўзбекистон Республикаси ҳарбий хизматчиларининг маънавий-маърифий савиясини ошириш тизимини тубдан такомиллаштириш тўғрисида»ги қарори асосида қабул қилинган «Қуролли Кучлар тизимида маънавий-маърифий ишлар самарадорлигини ошириш» концепциясининг ижро ҳолатлари Мудофаа вазирлиги тизимида амалга оширилган ишлар мисолида ўрганиш олиб борилди. Ўрганиш Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси Мудофаа ва хавфсизлик масалалари қўмитаси аъзоларидан ташкил топган ишчи гуруҳ томонидан амалга оширилди. Депутатлар дастлаб Қуролли Кучлар академиясида яратилган шарт-шароитлар билан танишди.

Қуролли Кучлар академиясидаги ўрганишлардан сўнг, ишчи гуруҳ аъзолари Тошкент ҳарбий округига қарашли ҳарбий қисмлар ва «Тонг» болалар ёзги оромгоҳида бўлди.

– Ҳарбий қисмлардаги шароитлар, ҳарбий хизматчиларнинг оила аъзолари, фарзандлари учун яратилган қулайликларни кўриб, жуда хурсанд бўлдик, – дейди Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати, Мудофаа ва хавфсизлик масалалари қўмитаси аъзоси Шерзод Раҳмонов. – Ҳар бир ҳарбий қисмда маънавият марказларининг ташкил қилиниши, у ерда ҳатто, ҳарбий хизмат-

МАЪНАВИЙ-МАЪРИФИЙ ИШЛАР

самарадорлиги ўрганилди

чиларнинг фарзандлари учун тил ўргатиш тўғрисида, тадбиркорлик соҳасига қизиқиши бўлган ёшлар учун бизнес тренингларнинг ташкил этилганлиги жуда қувонарли ҳол. Ҳарбий қисмлардаги аутсорсинг тизими бугун ўзини тўла оқлади. Аскар ва контракт бўйича хизмат қилаётган ҳарбий хизматчилар ҳафталик овқатланиш менюларини ўзлари танлашапти. Бунақанги шароит яна қаерда бор?

Йилдан йилга мустаҳкамланиб бораётган миллий армиямиз салоҳияти ва ҳарбий хизматчилар маънавий дунёқарашининг юксалиб бораётганлиги барчамизни бирдек қувонтиради. Зеро, армиянинг қудрати унинг қурол-яроғи билангина эмас, балки ҳарбий хизматчиларнинг онги, маънавий дунёси билан ҳам ўлчанади.

Шерзод ШАРИПОВ,
«Vatanparvar»

ХАЛҚ БИЛАН МУЛОҚОТ

самарадорлиги йўлида

Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академиясида Мудофаа вазирлигининг бошқарув кадрлари учун махсус ўқув курси очилди.

Курснинг очилиш маросимида академия ректори Адҳам Бекмуродов, мудофаа вазирининг тарбиявий ва мафкуравий ишлар бўйича ўринбосари полковник Ҳамдам Қаршиев ва тингловчилар иштирок этди.

Таъкидлаш жоизки, сўнгги йилларда «Армия ва халқ – бир тану бир жон» таъмоили ҳаётда ўз аксини тўлиқ топиб бормоқда.

Авваллари аҳоли, мактаб ўқувчилари, умуман, бошқа соҳа вакилларининг ҳарбий қисмларга ташрифи, у ердаги қурол-аслаҳалар билан танишиши, ҳарбий хизматчилар билан яқиндан мулоқот қилишини ҳатто, тасаввур этиш мушкул эди. Президентимиз ташаббуси билан бугун миллий армиямиз халқимизнинг энг яқин кўмакчиси ва суянчига

айланди. Бу эса ўз-ўзидан Ватан ҳимоячиларининг халқ билан мулоқоти самарадорлиги натижасидир.

Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академиясида ташкил этилган мазкур курс давомида тингловчилар Президентимизнинг Олий Мажлисга Мурожаатномасида белгилаб берилган асосий вазифаларнинг мазмун-моҳияти, мамлакатда олиб борилаётган ислохотларнинг асосий йўналишлари,

дунёда юз бераётган геосиёсий жараёнлар, мамлакатимизнинг ўрта ва узоқ муддатли ривожлантириш истиқболлари, стратегик бошқарув ва форсайт, бошқарувда тизимли таҳлил, жамоани шакллантириш технологиялари, ҳарбий офицерларнинг замонавий қиёфаси борасидаги мавзулар бўйича янги билим ва кўникмалар берилади.

Ўн кун давом этадиган 72 соатлик мазкур махсус ўқув курсининг дастури-

даги тақдимот, маъруза ва машғулотлар академиянинг тажрибали профессор-ўқитувчилари ва бошқа давлат ташкилотларининг мутахассис амалиётчилари томонидан 15 кишилик кичик гуруҳларда, интерфаол тарзда олиб борилади.

Ўқув курси якунида тингловчилардан синов тести олинади ва муваффақиятли битирувчиларга сертификат берилади.

И. НУРАЛИЕВ

Халқ ва армия

7 ЁШДАН 70 ЁШГАЧА

Тошкент вилоятида жойлашган Ҳаво ҳужумидан мудофаа қўшинлари ва Ҳарбий ҳаво кучлари қўмондонлиги тасарруфидаги ҳарбий қисмда «Янги Ўзбекистонда эркин ва фаровон яшайлик» шиори остида маънавий-маърифий тадбир бўлиб ўтди. Мудофаа вазирлиги ҳузуридаги Жамоатчилик кенгаши ташаббуси билан Маҳалла ва оилани қўллаб-қувватлаш вазирлиги ҳамкорлигида бўлиб ўтган тадбирга 7 ёшдан 70 ёшгача бўлган фуқаролар таклиф этилди. Улар орасида тумандаги уюшмаган ёшлар, ҳарбий хизматчиларнинг оила аъзолари, академик лицей ўқувчилари ҳам бор.

Маънавий тадбир доирасида қурол-ярғ ва ҳарбий техникаларнинг кўргазмалари намойиши, китоб ярмаркаси, икки авлод учрашуви ҳамда ҳарбий хизматчилар оила аъзолари ва уюшмаган ёшлар бандлигини таъминлаш мақсадида меҳнат ярмаркаси ўтказилди.

– Қисмимизда хизмат қилаётган Ватан ҳимоячиларининг оила аъзолари бандлигини таъминлаш, уларнинг бўш вақтларини мазмунли ўтказиш мақсадида бундай тадбирларни имкон қадар кўпроқ ўтказишга ҳаракат қилармиз, – дейди майор Бекзод Абдувалиев. – Ёшларнинг ташрифи уларда ҳарбий хизматга бўлган ҳавас ва қизиқишни орттиради.

Тадбир сўнггида Муқимий номидаги Ўзбекистон давлат муסיқали театрининг таниқли актёрлари иштирокидаги куй ва қўшиқлар йиғилганларга кўтаринки кайфият улашди.

Ш. ШАРИПОВ

ИЖТИМОЙ ҲИМОЯ

Умумтаълим мактабларида ўқув йили яқунлангач, болажонлар ёзги таътилда соя-салқин, баҳаво масканларда мириқиб ҳордиқ чиқаришга чоғланади. «Тонг» болалар соғломлаштириш оромгоҳи ана шундай сўлим гўшалардан биридир. Унинг тонготари пурвиқор тоғлар орасидан бошланади. Мудофаа вазирлиги тасарруфидаги ушбу маскан Бўстонлиқ тумани Хондайлиқ қишлоғида жойлашган. Айни пайтда оромгоҳ ҳарбий хизматчилар ва Қуролли Кучлар ишчи-хизматчиларининг 300 нафарга яқин фарзандига ўз бағрини очди.

Тонг саҳардан оромгоҳ радиоузели дам олувчиларни эрталабки бадантарбия машқларига чорлайди. Ошхонада эса табиий витамин ва дармондориларга бой тансиқ таомлар ҳар қандай кичкинтойнинг иштаҳасини очади. Моҳир ошпазлар ҳўрандалар учун мазали егуликларни тайёрлашда ва санитария-эпидемиология талабларига қатъий эътибор қаратмоқда.

Оромгоҳда болаларни соғломлаштириш ва дам олдириш тизимли йўлга қўйилган. Бунинг учун болажонларнинг оромгоҳда ўтадиган жами 14 куни маънавий, эстетик ва жисмоний сифатларни такомиллаштиришга оид алоҳида шиор асосида ташкил этилмоқда. «Янги юлдузларни кашф этамиз», «Мен, албатта, ҳарбий бўламан», «Сехрли эртақлар куни» шулар жумласидандир.

Мудофаа вазирлигининг барча ҳарбий округлари ва гарнизонларидан оромгоҳнинг дастлабки сменаси учун рўйхатга олинган дам олувчилар Давлат ва Ҳарбий автомобиль назорати кўмағида манзилга етиб келди.

– Ушбу хушманзара ва сўлим маскан жорий йилда мукамал таъмирланиб, ёзги мавсум учун шай ҳолатга келтирилди, – дейди оромгоҳ раҳбари Диана Машарипова. – Бу ерда шинам ётоқхона, кутубхона, ошхона, стадион, тиббиёт пункти, амфитеатр, сузиш ҳавзаси ва тўгарак хоналари болажонларнинг таътил вақтини сермазмун ўтказишга замин яратади. Дастлабки сменага қабул қилинган болалар ёш тоифасига кўра, 8 отрядга бўлиниб, уларга алоҳида тарбиячилар бириктирилган. Болажонлар ўз қизиқишига кўра, «Хореография», «Китобхонлик», «Компьютер саводхонлиги», «Моҳир қўллар», «Ёш мусаввир», «Музыка», «Футбол», «Баскетбол», «Бадминтон», «Стол тенниси», «Шахмат-шашка» каби ўндан ортиқ тўгаракларда билим ва кўникмаларини оширмоқда. Қуролли Кучлар давлат музейининг кўчма кўргазмалари, спорт бўйича турли маҳорат дарслари, тоғ сафарлари ўғил-қизларнинг ёзги таътил даврини қизиқарли ва эсда қоларли ўтказишга хизмат қилади.

Хилма-хил тўгаракларнинг узлуксиз фаолият олиб бориши учун зарур шароит ва жиҳозлар билан таъминланган. Сузиш – болажонлар учун сеvimли машғулот. Улар сузиш бўйича мураббий сув ҳавзасидаги техник ва хавфсизлик қоидаларини тушунтирганидан кейингина бирин-кетин сувга шўнғийдилар. Жадвал асосида кичик гуруҳларнинг жамоавий ва интеллектуал ўйинлари, кўргазмали чиқишлари намоиш этилади. Китобхонлик ва спорт мусобақаларида ғолиб чиққанлар эсдалик совғаларни қўлга киритади. Болаларнинг бир олам шодлигини юзу кўзларидан билиш мумкин.

Лейтенант Дилшод РЎЗИҚУЛОВ,
«Vatanparvar»

КЕЛИНГ, КИТОБ ЎҚИЙМИЗ

ДОРИС ЛЕССИНГ «АФСУН»И

Ўтган ҳафта Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон Миллий кутубхонасида Нобель мукофотида сазовор бўлган ёзувчиларнинг ҳикоялари жамланган «Афсун» китобининг тақдими бўлиб ўтди. Шу ўринда менга юборилган таклифнинг ғаройиблигини айтиб ўтмасам бўлмас: «...имкон ва меҳрингиз бўлса келинг». Бунақа таклифни қандай рад этиш мумкин?!

Чамаси, у алам туйғусидан эмас, тақдирга тан беришга ҳозирлигидан ўзи ва Тедди ўртасидаги масофани ҳис қилганди.

Кичкинтой Тедди бир пайтлар Гидеоннинг бақувват қўлларида соатлаб сайр қиларди. Энди эса Гидеон оқ танли болага ҳатто қўл теккизишга ҳайиқадиган бўлиб қолди. Ошпаз худди аввалгидек болага меҳр-мурувват кўрсатса-да, унинг овозидаги аллақандай мутелик болақайнинг ғашини келтирарди. Шунда у лабини чўч-чайтириб оларди. Айни пайтда бола ўзини анча улғайгандек ҳис қиларди. У Гидеонга мулоим, совуқ муомала қилар, гоҳида ошхонага кириб қолса, хизматкори олдидаги мавқеини яхши биладиган оқ танли жанобларга хос оҳангда буйруқ берарди.

Гидеон ким эканлигини билдингиз, албатта. Аммо бу парча уни сизга танитмайди. Уни, Гидеонни ҳам яхшироқ таниш учун, нега ҳикоя «Афсун» деб номланганини билиш учун уни ўқиш керак.

– «Афсун» хаёл эди, – дейди Наргиза Асадова, – режа бўлди, мақсад сўнг амалга дўнди. Иброҳим Ғофуров, Амир Файзулла, Олим Отахондан тортиб бугунги тенгқур ва ёш таржимонларнинг меҳнатлари жам бўлди.

Мазкур китоб учун ҳикояларни ижодкорлар Наргиза Асадова ва Рустам Жабборов тўплаган. Гўзал китоб, миллат учун гўзал бир тўхфа.

Бугун ўқувчиларимизга ана шу китобни тавсия қиламиз. Бу китоб асли ўқувчи учун алоҳида тавсияга муҳтож эмас. Биз шунчаки ўқирманларни хабардор қилишни ният қилдик. Китоб муқовасида «Нобель мукофотида сазовор бўлган ёзувчиларнинг ҳикоялари» деб ёзиб қўйилган.

Азиз ўқувчи, сизга Нобель мукофоти ҳақида батафсил тўхталиш эзмалиқдан бошқа нарсаси бўлмайди. Бунинг устига китобга тўпловчилар томонидан ёзилган сўзбошида Альфред Нобель ҳақида етарли маълумотлар келтирилган. Шундай бўлса-да, айрим нарсаларни айтиб ўтсак, фойдадан холи бўлмайди.

1888 йили Альфред Нобелнинг укаси Людвиг оламдан ўтди. Журналистлар тезкор ахборот талашиб бўлса керак хатоликка йўл қўйилиб, Альфред Нобель оламдан ўтди, деб ёзадилар. Бунинг устига у йиққан мол-давлат кўзёши ва қон устига тўпланганини ёзадилар. Чунки у динамитни ихтиро қилган ва унинг орқасидан мислсиз бойлик орттирган эди. Айнан ана шу некролог уни ўзидан кейин бойликлари қай тарзда сарфланиши ҳақида жиддийроқ ўйлаб кўришига ва васиятини ўзгартиришига сабаб бўлади. Унга кўра инсониятга энг кўп фойда келтирадиган беш йўналишдаги кашфиётлар учун ҳар йили мукофот белгиланади. Улардан энг биринчиси адабиётдир!

Энди «Афсун» ҳақида гаплашамиз. Китоб адиба Дорис Лессинг (1919 – 2013)нинг шу номдаги ҳикояси билан аталган.

Ўқиймиз:

«– Тез орада мактабга борасан, Олтинбош, катта бола бўласан! – у синиқ кулимсиради. – Ҳаётимиз шу тарзда давом этаверади.

«Фаришта» – китобнинг илк ҳикояси. Ўқувчиларимизнинг ёдида бўлса, газетамизнинг ўтган сонларида поляк адиби Генрих Сенкевичнинг бу ва бошқа ҳикояларини мутолаа учун тавсия қилганмиз.

Редьярд Киплинг (1865 – 1936) номи кўпчиликка яхши таниш. Унинг Маугли саргузаштларида бағишланган «Жунгли китоби», «Рикки-Тикки-Тави» китоблари дунёнинг энг кўп ва энг севиб ўқиладиган асарлари сирасига киради. «Афсун» китобига унинг «Тоғ қизи» ҳикояси киритилган.

Ўқиймиз:

«Ўшанда у ўн етти ёш бўсағасида эди. Кунларнинг бирида сайр қилгани тоққа жўнади. Қиз ярим мил пиёда юриб ортига фойтунда қайтадиган инглиз хонимларига ўхшамасди, албатта.

У ўзининг «қисқагина» саёҳати давомида Котгар атрофини тўлиқ айланиб чиқар, 20-30 мил атрофида йўл босар, ҳатто Наркундагача бориб келарди. Нафаси оғзига тикилиб, юкнинг оғирлигидан бурни ерга теккудек ҳолатда уйига кириб келганида роҳибнинг хотини меҳмонхонада ухлаб ётарди. Қиз елкасидаги «юк»ни диван устига қўяркан, очикчасига гап бошлади:

– Бу менинг эрим. Мен уни Багига борадиган йўлдан топиб олдим. У қоядан қулаб тушганга ўхшайди. Биз уни даволаймиз. У тузалиб кетса, роҳиб бизни никоҳлаб қўяди.

Шу пайтга қадар Лисбетни бундай вазиятда кўрмаган роҳибнинг хотини бирдан даҳшатга тушди. Бироқ ҳозир биринчи навбатда диван устида беҳуш ётган йигит ҳақида ўйлаш лозим эди. Бошидан жароҳат олган ёшгина инглиз йигити ҳамон диван устида ҳушсиз ётар...

Қаранг, болаларча иддао! Сиз ҳам ҳайрон бўляпсизми? Туйғуларни ҳам шунчалик осон тилга кўчириш мумкинми? Нафақат тилга кўчириш ишонч билан айтиш-чи? Мумкин. Қачонки сен ёлгонлардан йироқ бўлсанг, риё, иккиюзламачилиқдан холи бир оламингдан бошқа олам борлигини билмасанг, ҳатто тасаввур ҳам қила олмасанг, мумкин.

Шундан кейинги воқеалар ривожини билиш-билмаслик сизнинг ихтиёрингизда.

Имкони бўлса-ю, ҳар бир ҳикоя ҳақида тўхталсам. Афсус. Иван Бунин, Рабиндранат Тагор, Уильям Фолькнер... Бу машҳур номларнинг ўзиёқ китобни ҳеч бўлмаганда бир варақлаб кўриш истагини уйғотади.

Миср адиби... Нотўғри ёздим, назаримда, мисрлик адиб, десам, тўғрироқ бўлади. Чунки Нажиб Махфуз номи аллақачон жуғрофий сарҳадларни кечиб ўтиб, инсониятга дахлдор бўлишга улгурган.

Китобга унинг «Бахт қиймати» ҳикояси киритилган. Ҳикоя ҳақида ортиқ сўз айтишдан ўзимни тийган ҳолда бир парчани эътиборингизга ҳавола қиламан. Бу кичик парча, аммо юракни тилкалаб ташлар даражада оғир...

Ўқиймиз:

«–Эҳ, сиз ёшлар, ҳеч қачон одамлар ва уларнинг бахт-сизлиги устидан кулманглар. Чунки тақдир ўзингизга эртага нима тайёрлаб қўяётганини билмайсизлар. Ёдда тутинг, бир қарашда кўрқинч-лидек кўринган одамнинг ҳаракатларини ҳам баъзида оқласа бўлади. Одамларни айблашга шошмаслик керак, аксинча уларнинг ҳаракатларидан

сабоқ чиқариш лозим. Балки қачондир сизга ҳам кўзёши тўкиш фурсати келар... Ҳа, истогим шуки, Оллоҳ сизга бахтли тақдир инъом этсин...»

Михаил Шолохов рус ёзувчиси. Унинг деярли барча асарлари ўзбек адабий тилига таржима қилинган. Китобга унинг машҳур «Хол» ҳикояси киритилган. Саҳифамизни кузатиб бораётган ўқувчиларимиз яхши биладиларки, ҳали бирор марта мутолаа учун тавсия қилган асарлар мазмунига батафсил тўхталмадик. Бу мутолаа завқи, ҳузурига путур етказадим, деб ўйлаймиз. Шу анъанага амал қилган ҳолда ҳикоядан парча ўқиймиз:

«...Атаман сакраб тушиб марҳумнинг дурбинини юлқиб олди, унинг увишиб титраётган оёқларига қаради, атрофига алланглади-да, ўликнинг хром этигини ечиб олиш учун чўнкайиб ўтирди. Қирсиллаётган тиззасига оёғини тираганча этикнинг бир пойини чаққонлик билан ечиб олди. Иккинчисининг ичига пайпоқ йиғилиб қолганми, ечилмасди. Ҳазаби ошиб сўкинганча этикни пайпоғи билан қўша суғуриб олди-да, оёғининг тўпикдан юқоригоғидаги каптар тухумидек келадиган холга кўзи тушди. Йигитни уйғотиб юборишдан кўрқаётгандек унинг совиб келаётган бошини аста-секин юзини юқorigа қилганча ўнглаб қўйди, қўли оғзидан лахта-лахта бўлиб чиқаётган қонга беланди, тикилиб қаради-да...»

Келинг, мутолаани келган жойидан ўзингиз давом эттиринг. «Афсун» жавондаги жавоҳирларингизнинг энг асили бўлишга арзийди.

Инобат ИБРОҲИМОВА,
«Vatanparvar»

Руи Гонсалес де Клавихо «САМАРҚАНДГА, ТЕМУР САРОЙИГА САЁХАТ КУНДАЛИГИ. 1403 — 1406 ЙИЛЛАР»

(Охири. Боши газетанинг ўтган сонларида)

Самарқанд тасвири

Текисликда жойлашган Самарқанд Севилия шаҳридан каттароқ, ташқарисида уйлар кўп, бир ярим-икки чақиримча келадиған боғ ва узумзорлар билан ўралган. Боғлар орасидаги кўчалар ва майдонларда жойлашган савдо расталарида нон, гўшт ва бошқа нарсалар сотилади. Хуллас, шаҳарнинг ичкарасидан кўра, ташқарисида кўпроқ аҳоли яшайди.

Шаҳар теварагида ҳашаматли иморатлар, соҳибқирон қурдирган қасрлар, масжид ва мақбаралар, амалдор ва нуфузли кишиларнинг уйлари, қароргоҳлари мавжуд. Боғ ва узумзорларга яқинлашганинг сайин худди ўрмонга дуч келгандай бўласан, унинг марказида шаҳар барпо қилингандай кўринади. Анҳорлари кўп. Боғларда қовун ва узум шунчалик кўп етиштириладики, одам ҳайрон қолади. Ҳар куни жуда мазали ва ширин қовун ортилган туялар шаҳарга қатнайди. Ҳаммаси бир кунда сотилиб кетиши ҳайратланарли. Қишлоқ жойларида мевалар ва полиз экинларини сақлаб қўйиб, йил бўйи истеъмол қилишади.

Шаҳар ташқарисидаги боғларнинг аксариятини соҳибқирон бошқа ерлардан келган одамларга яшаш учун ажратиб берган. Бу ернинг ҳамма нарсаси зўр, нонлари, май ичимлиги, гўшти, мевалари, қушлари бунга мисол. Самарқанднинг қўйлари семиз ва катта, бироқ уларнинг нархи жуда арзон. Соҳибқирон ўз қўшини билан шаҳарда бўлган вақтда бир жуфт қўйнинг нархи бир дукат турарди. Бошқа нарсалар ҳам қиммат эмас. Бу ерда энг арзони нон, гуруч ниҳоятда кўп.

Самарқанднинг бойликлари

Бу шаҳар ҳайрон қоларли даражада бой, шунинг учун Самарқанд, деб номланади. Унинг ҳақиқий номи Семизкент, бунинг маъноси «Семиз қишлоқ», «семиз» катта, «кент» эса қишлоқ, яъни «аҳоли турадиган жой» маъносини англатади. Шундан Самарқанд номи келиб чиқади.

Самарқанд фақат озиқ-овқати билан эмас, балки бошқа нарсалари – ипак матолари, атласлари, қимматбаҳо тошлари, дуру гавҳарлари, тери маҳсулотлари, тилла ва рангли бўёқлари ва шунга ўхшаш бошқа нарсалари билан ҳам бой ҳисобланади. Соҳибқирон бу шаҳарнинг шухратини кўтариш учун қўл остидаги мамлакатлардан кўп кишиларни, айниқса, турли соҳа хунармандларини олиб келди. Дамашқ шаҳридан моҳир тикувчи, чапдаст чавандоз ва камонбозларни, кулолларни келтирганди. Бу усталарнинг донғи дунёга таралган эди. Туркиядан келган тош йўнувчи сангтарошлар, тилла билан ишловчи қўли гул заргарлар... хуллас, бу шаҳарда хоҳлаган моҳир устани топиш мумкин. Бундан ташқари, соҳибқирон бу ерга ҳар хил дастгоҳларни келтирди. Бу дастгоҳларнинг бирида арқон ишлаб чиқариларди. Шундан кейин бу ерларда авваллари экилмаган «каноп» ўсимлигини эка бошлашди, ундан арқон тайёрланади.

Темурбек бу шаҳарга шунчалик кўп одам йиққан эдики, эркак-аёлни қўшиб ҳисоблаганда 150 мингдан ошарди. Улар на шаҳарга, на майдонларга, на қишлоқларга, на шаҳар ташқарисидаги боғларга сиғарди. Булар ичида ҳар хил миллат вакиллари турк, араб, мавр, арман ва греклар бор эди.

Шаҳарга дунёнинг турли бурчакларидан сархил моллар кириб келар, Русия ва Тартариядан тери маҳсулотлари, Хитойдан дунёдаги энг қимматбаҳо ипак матолар ва бошқа ноёб моллар – олмос, гавҳар, дуру жавоҳирлар олиб келинади. Бошқа давлатга қараганда, Хитой моллари жуда қимматбаҳо ҳисобланарди. Шунинг учун бўлса керак хитойликлар ўзларини буюк, икки кўзи бор халқ, маврларни кўр, фарангларни бир кўзликлар, деб ҳисоблашар ва биз дунёда биринчи ўриндамиз, деб ўйлардилар.

Ҳиндистондан бу шаҳарга ҳар хил ёнғоқлар ва турфа гуллар олиб келинади. Бундай ажойиб нарсалар Александрияда ҳам йўқ. Шаҳарда майдонлар кўп. Бу майдонларда савдо-сотик ишлари гуркираган. Масалан, қовурилган ва қайнатилган гўшт, турли усулларда пиширилган товук ва қуш гўштлари, мева-чева ва нонларнинг савдоси туну кун давом этарди. Гўшт расталарида қўй, тустовук, товук гўштларини исталган пайтда харид қилиш мумкин.

Шаҳар чеккасидаги катта бир қасрнинг атрофида чуқур хандақлар қазилганди. Шу қасрга кириш қийин. Чунки бу ерда ҳукмдорнинг ғазнаси сақланар, қасрга соҳибқироннинг ўзи ёки у тайинлаган кишилардан бошқа ҳеч ким кирмасди. Худди шу қасрда соҳибқирон жангчилар учун совут, дубулға, камон ва пайкон каби қурол-аслаҳалар ясайдиган мингга яқин маҳбус усталарни сақларди.

Соҳибқирон Туркияга юриш ва Дамашқ ишғоли даврида узоқ сафарга ўз аскарларига хотинлари билан кетишлари мумкинлиги тўғрисида фармон берганди. Шундан сўнг улар етти йил Самарқандда бўлишмади ва соҳибқирон етти йил давомида бу қасрга кирмаслик учун қасам ичди.

Хитой элчилари

Соҳибқирон шунча вақтдан сўнг шаҳарга қайтиб келганида Хитой ҳукмдоридан элчи келиб, етти йил тўланмаган солиқларни тўлаш кераклигини айтди. Темурбек элчига бу ҳақиқат эканлиги ва солиқни тўлашини айтди-да, «Сенга бу пулларни берсам, йўлда уларни ишлатишинг мумкин, яхшиси, ўзим олиб бориб бераман», деб қўшиб қўйди. Унинг бу гапи ҳазил ўрнида айtilди, аслида солиқни тўлаш нияти йўқ эди. Ҳозиргача саккиз йилча вақт ўтиб, соҳибқирон томонидан ҳеч қандай бож ёки солиқ тўланмаган, Хитойдан ҳам шу даврда ҳеч қандай элчи келмаганди.

Бунинг сабаби шундай эди: Хитой ҳукмдори вафот этгач, салтанат унинг уч ўғлига бўлинган. Катта ўғил икки укасининг ерларини тортиб олиш ниятида кенжа укасини ўлдирган. Ўртанчаси эса акаси билан жанг қилиб, унинг устидан ғалаба қозонган. Акаси мағлубиятга чидамай, ўзини ва қароргоҳидаги одамларни ёқиб юборган. Шундай қилиб, ҳукмдорнинг ўртанча фарзанди салтанатни эгаллаганди. Салтанатда тартиб ўрнатгандан сўнг у Темурбекка элчи жўнатиб, аввал отаси учун тўлаб келинган солиқни ўз вақтида беришини сўрайди. Шу хабарни олиб келган Хитой элчиларини Темурбек дорға осмоқчи бўлган эди.

Самарқанддан Хонбалиқ (Хитой)гача йўл жуда узун, пиёда юрганда олти ойлик масофага тенг. Шу йўлнинг икки ойлик масофасида бирор-бир кишини учратиш қийин. Ҳар замонда катта яйловлар, адирларда чўпонларни ўз подаси билан учратиш мумкин.

Шу йилнинг июнь ойида Хонбалиқ (Хитой)дан Самарқандга сархил моллар ортилган саккиз юзга

яқин туялар қарвони кириб келди. Темурбек Самарқанд шаҳрига қайтгач, Хитой элчисининг гапини эшитиб, жаҳли чиқди, бу туяларни ушлаб қолиб, уларни чиқармасликка буйруқ берди. Хонбалиқдан туялар қарвонига қўшилиб келганлар испан элчилари билан танишиб, уларга Хитой давлатининг одамлари, ерлари ҳақида гапириб берди.

Темурбекнинг Самарқандга кириши

Элчилар Самарқандда бўлган вақтларида Темурбекнинг қасрга кириш вақти етиб келганди. Соҳибқирон қасрга тантана билан кириб борди. Шунча вақт мобайнида маҳбуслар ясаган 3 мингга яқин совут ва кўплаб қурол-аслаҳаларни олиб келишларини буюрди. Шундан кейин унинг олди-дан жуда кўп дубулға ва қурол-аслаҳаларни олиб ўтишди. Темурбек бу жанг кийимлари ва қуролларни ўз яқинлари ва ишончли одамларига бўлиб берди. Дубулғалар думалоқ ва узунроқ ясалган. Унда одамнинг юзини тўсиб турадиган, кўтариб тушириладиган кичик темирчалардан иборат химоя тўсиги ҳам бор эди. Совутлари худди бизникига ўхшаса-да, сал юпқароқ.

Қўшн

Соҳибқироннинг катта қўшини қатъий тартиб-қоидага бўйсунди. Бу қўшиндаги юзлаб, минглаб, ўн минглаб навкарларга турли даражадаги бошлиқлар тайинланган бўлиб, уларнинг барчасига буюк саркарда соҳибқироннинг ўзи бошчилик қиларди.

Ҳозир соҳибқироннинг ишонган саркардаларидан бири Жаҳоншоҳ Мирзо, у Самарқанд ҳукмдори бўлган вақтда Темурбек билан бирга эди. Унга Темурбек кўп яхшиликлар қилди, яъни кўп ер бериб, асосий саркардалардан этиб тайинлади.

Темурбек кичик қўшин бошлиқларига ҳам бирларига мингга, бошқаларига ўн мингтадан от ва қўй берганди. Мабодо билдирилган ишончли оқламай хиёнат қилишса, улардан бу от ва қўйларни олиб қўяр ва айбдорларни қаттиқ жазоларди.

Орқага қайтиш.

Бухоро

Шундай қилиб, бу ёзгларимиз ўз кўзимиз билан кўриб, ҳақиқатан бўлиб ўтган воқеалар ҳисобланади.

Испан элчилари билан бирга Бобил султони-нинг элчиси, Турк шоҳининг укаси Таламон ўғлон, Туркиянинг Сабастрия деган жойидан келган элчи, Алтолого, Палатия, Дератолога шаҳарларидан келган элчилар бир жамоа бўлиб, йигирма биринчи ноябрь жума куни Самарқанддан чиқиб кетишди. Уларга чиғатойлик бир киши йўлбошчи ва кузатувчи қилиб берилди.

Элчилар йўлда керак бўладиган барча нарсалар билан таъминланганди. Олти кун йўл давомида ерлик аҳоли ҳам кўп яхшиликлар қилиб, ёрдам берди. Йигирма еттинчи ноябрь пайшанбада текисликдаги катта бир шаҳарга, яъни Бухорога етиб келишди. Бу шаҳарнинг атрофи ҳам айланасига чуқур хандақ билан ўралган, қаср ёнидан дарё оқиб ўтар, шаҳарда жуда баланд ва кўп бинолар қурилган эди. Бу шаҳар нонлари, гўшт ва ҳар хил ичимликлари, катта бозорлари билан машҳур экан. Жуда яхши кутиб олинган элчилар бу шаҳарда етти кун бўлдилар. Шу кунларда ҳаво совуқроқ бўлиб, кўп қор ёғди. Элчиларга кетишлари олди-дан йўл учун зарур нарсалар ва ҳар бирларига биттадан от совға қилишди.

Испан тилидан Улуғбек ЖўРАЕВ таржимаси

АЖДОДЛАР ЖАСОРАТИ – ЁШЛАРГА ИБРАТ

УРУШ ЙИЛЛАРИДА ТОВАЛАН

бағрикенглик ва ҳамжихатлик

Юртимизда бағрикенглик ва меҳмондўстлик азалдан қадрланиб, бу юксак фазилатлар халқимизнинг қон-қонига сингиб кетган. Ота-боболаримиз қадимдан турли миллат вакиллари билан оға-инидек дўст-биродар бўлиб яшаган. Энг қийин даврларда ҳам ўзга миллат вакилларига бошпана берди, улар билан сўнгги нонини ҳам баҳам кўрди. Шу сабаб оғир синовли дамларда Ўзбекистон улар учун иккинчи Ватан бўлди, уларнинг кейинги авлодлари учун чинакам маънода она Ватандир. Чунки улар шу ерда туғилди, ўқиди, камолга етди, обрў-эътибор топди.

Тарихдан маълумки, 1937 – 1950 йилларда Иккинчи жаҳон уруши ҳамда қатағонлик сиёсати оқибатида собиқ Иттифоқнинг турли ҳудудларидан бир қатор халқларни Ўрта Осиё ва Қозғистонга кўчириш сиёсати амалга оширилди. Бундай сиёсатнинг асл мақсади халқларни бир-биридан ажратиш ва жазолашдан иборат эди. 1937 йилнинг кузида 11 минг корейс оила (55 минг киши) Ўзбекистонга кўчириб келтирилди. 1938 йилнинг ноябрига келиб Ўзбекистонда яшаётган корейс оила сони 16,3 минг нафар (74,5 минг киши)га етди. Кўчириб келтирилган корейслар давтаввал барча ҳуқуқ ва имтиёзлардан маҳрум этилган эди. 1953 йил Сталин вафотидан кейингина уларнинг барча фуқаролар каби тенг ҳуқуқли имтиёзлари тикланиб, эркин яшаш имкониятига эга бўлишди.

Бутунлай кўчириб юборилган

Уруш йилларида аҳоли таркибида ҳарбий хизматчилар оилалари эвакуация қилинганлар, уруш туфайли ногирон бўлганлар, етим болалар, асир олинганлар каби ижтимоий гуруҳлар ҳам кўчирилиб, уларнинг таркибида турли миллат вакиллари бор эди. 1943 – 1944 йилларда қалмиқлар, крим татарлари, чеченлар, ингушлар, немислар, қорачойлар, понтия греклар, месхети турклар ҳамда болқорлар ўзларининг тарихий ватанлари, доимий ёки вақтинчалик яшаш жойларидан мамлакатнинг шарқий ҳудудларига кўчириб юборилди. Умуман, 1936 – 1952 йиллар мобайнида 20 дан ортиқ миллат вакиллари билан иборат қарийб 3 млн.га яқин киши хоинликда айбланиб, марказ кўрсатмасига мувофиқ, Сибирь ва Ўрта Осиё республикаларига мажбуран кўчириб юборилган эди. Қатағонга учраган халқларнинг саккизтаси ўз она юртларидан бутунлай кўчириб юборилган бўлиб, улар Поволжье немислари, қалмиқлар, чеченлар, ингушлар, қорачойлар, болқорлар, крим татарлари ва месхети турклар эди.

1944 йилнинг 1 октябрга қадар бўлган маълумотларга кўра, Ўзбекистонга Қримдан 147 170 кишидан иборат 37 325 оила кўчирилган, шундан 18 444 таси корхоналарга, 18 881 таси колхоз-совхозларга жойлаштирилди. Бундан ташқари, 175 минг чечен, 157 минг ингуш, 4,5 минг болқор, арман ва греклар келтирилди. Ҳукумат томонидан махсус кўчирилганларга нисбатан баъзи ижтимоий-иқтисодий характердаги чора-тадбирлар белгиланган бўлса-да, лекин аксарият тарзда улар ҳамма жойда таъкиб этилди, махсус лагерларга жойлаштирилиб, турли қийноқларга дучор қилинди.

Японларнинг ўзбекларга бўлган ҳурмати

Халқларни кўчириб юборишнинг барча зарарли оқибатларини баҳолаб чиқиш қийин. Бу одамларнинг нобуд бўлиб кетганлиги билангина эмас, балки кўчирилган халқлар маданияти, миллий давлат тузилиш принциплари бузилганлиги, республикалар ва автоном вилоятлар мустақиллиги

поймол этилганлиги билан ифодаланади. Бутун дунёни ларзага солган Иккинчи жаҳон уруши йилларида 682 нафар япон асири ҳам Ўзбекистонга келтирилган эди. Улар дастлаб турли айбловлар билан оғир ишларга жалб этилиб, қийноқларга дучор этилган. Шу боис кўплаб япон фуқаролари оғир турмуш шароити ҳамда тортилган азоб-уқубатлар туфайли ўзга юртларда вафот этган. Ҳатто ўша даврда марказ кўрсатмасига мувофиқ, собиқ Иттифоқ ҳудудидаги кўчирилган халқлар дафн этилган қабристонларни ҳам бузиб ташлаш буюрилган эди. Аммо Ўзбекистонда бу ҳолатга йўл қўйилмади. Японлар дафн этилган қабристонлар сақлаб қолинди. Бу эса у ким бўлишидан қатъи назар, инсониятга нисбатан ўзига хос эҳтиром аломатлари эди. Шу боис бугунги кунда ўзбек ва япон халқларининг ўзаро дўстлик ришталари янада мустаҳкамланиб бормоқда. Тошкент шаҳрида япон боғининг ташкил этилиши ҳам фикримизни қувватлайди. Бугунги кунда юртимизда истиқомат қилаётган бир неча юзлаб япон оилалари Ўзбекистонни ўз она юрти сифатида қадрлашади. Бағрикенглик аталмиш оддийгина сўз замирида олам-олам маъно мужассам. Бу фазилат ҳар қандай шахс, миллат, жамиятнинг кўрки ва зийнати, айни чоғда маънавий юксаклик ва улуғворлик белгисидир.

Сурхоннинг немис ва рус келинлари

Сурхондарё вилояти Шўрчи тумани Бўстон маҳалласида истиқомат қилиб келаётган меҳридарё инсон Ольга Вискунова гарчанд немис миллатига мансуб бўлса-да, ҳозирда сурхонча урф-одатларни, воҳа турмуш-тарзини жуда зўр маҳорат билан ўрганиб олган. У ўз хотираларида халқимиздаги инсоний бағрикенглик, меҳр-оқибат, самимийлик ва меҳмондўстликни ўзгача ҳаяжон билан тилга олади. Ушбу оила тақдир тақозоси билан Иккинчи жаҳон уруши йилларида Тошкент шаҳрига кўчиб келган. Кейинчалик Ольга Вискунова Тошкент топография техникумида бўлғуси турмуш ўртоғи билан танишиб, оила қуришган. Ольга Вискунова маҳалладошлар билан тезда тил топишиб кетади, ўзбек оилаларидаги ўзига хос урф-одат ва анъаналар, қадриятлар унинг кўнглидан умрбод жой олади.

Иккинчи жаҳон урушининг оғир йилларида Ўзбекистондан паноҳ топган ватандошларимиздан яна бири Украинанинг Харьков шаҳрида улғайган рус қизи Елена Дмитриевна ҳисобланади. У турмуш ўртоғи

Турсун бобо Чориев билан машаққатли уруш жанг-гоҳларида тақдир тақозоси ила учрашиб қолган эди. Ушанда Елена момо Турсун бобонинг ҳаётини сақлаб қолади.

Турсун бобо урушда қон кечириб юрган кезлар уни ўлдига чиқариб, уйига «қорахат» юборишади. Жангларда оғир яраланган Турсун Чориевни саноқсиз мурдаларга қўшиб кафансиз кўмиб юборишга бир баҳа қолганида Елена Дмитриевна (ҳарбий ҳамшира) унинг жонини асраб қолган экан. Украинанинг Харьков шаҳрини фашистлардан озод этиш чоғида қаҳрамонимиз ҳам оғир яраланиб, ўлганлар орасига тушиб қолади. Саралаш гуруҳи уни ҳам чуқур ўра этагига олиб бориб, мурдаларга қўшиб юборган. Турсун бобонинг устига ўлган жангчиларни иргитишганида у оғриқ зарбидан инграгандай бўлади. Буни зийраклик билан кузатиб турган ҳарбий ҳамшира ўликлар орасида ҳали жони узилмаган жангчилар борлигини фаҳмлайди. Саралаш гуруҳи ҳамширанинг ҳақлигини билгач, ҳушёрликни оширади. Оқибатда яна беш нафар оғир яраланган жангчи «Қаҳрамонларча ҳалок бўлди», деб ёзиладиган рўйхатга кирмай қолди...

Шундан сўнг жангчи Турсуннинг Елена Дмитриевнага меҳри тушиб, уни ўз қишлоғига олиб кетиш таклифини айтади. Уруш йилларида ота-онасидан ажралиб ёлғиз қолган Елена Дмитриевна у билан турмуш қуриб, Ўзбекистонга келишга рози бўлади. Елена Дмитриевна ўз хотираларида Ўзбекистондек жаннатмакон юртда яшаётганлигидан мамнунлигини, ўзбек халқининг бағрикенглиги ҳамда меҳмондўстлиги бошқа ҳеч бир жойда учрамаслигини алоҳида эътироф этиб ўтади.

Хулоса ўрнида айтиш мумкинки, ўзбек халқининг ўзига хос олийжаноб хислатлари оғир синовли дамларда ҳам шакл ва моҳиятини йўқотмади. Аксинча бағрикенг халқимиз ўз қадриятларини ана шу дамларда яна бир бор синовдан ўтказиб олди.

Зинур БОЗОРОВ,
«Шон-шараф» музейи
кичик илмий ходими

МУВОФИҚЛАШТИРУВЧИ КЕНГАШ ЙИҒИЛИШИ

ҲУҚУҚБУЗАРЛИКЛАРНИНГ ОЛДИНИ ОЛИШ – КУНДАЛИК ВАЗИФАМИЗ

Ўзбекистон Республикаси Бош прокурорининг ўринбосари – Ўзбекистон Республикаси Ҳарбий прокурори генерал-майор Шухрат Узаков ташаббуси билан Қуролли Кучлар тизимидаги вазирлик ва идоралар билан ҳамкорликда Мувофиқлаштирувчи кенгаш йиғилиши ўтказилди.

Унда Мудофаа, Фавқулодда вазиятлар вазирликлари, Миллий гвардия, ДХХ Чегара қўшинлари, Ички ишлар вазирлигининг Қоровул қўшинлари, Халқаро аэропортларда хавфсизликни таъминлаш бўйича қўшинлар қўмондонликлари масъул офицерлари, Тошкент ва Чирчиқ ҳарбий прокурорлари иштирок этди.

Йиғилишни Ўзбекистон Республикаси Ҳарбий прокурорининг биринчи ўринбосари Баҳодир Худойбердиев олиб борди.

Ўтказилган йиғилишда жорий йилнинг ўтган даврида Қуролли Кучлар тизимидаги вазирлик ва идоралар шахсий таркиби ўртасида ҳарбий ин-

тизомни мустаҳкамлаш, соғлиқни сақлаш, жиноятчиликнинг олдини олиш борасидаги фаолиятлари сарҳисоб қилинди.

Танқидий руҳда ўтган муҳокамаларда жиноятчиликка қарши курашиш ва барвақт олдини олиш мақсадида ҳуқуқбузарлик аҳволини мунтазам таҳлил қилиб, амалий тадбирларни режали, мақсадли ва самарали олиб бориш, бунда фаолиятга замонавий ахборот-коммуникация технологияларини кенг татбиқ этиш ҳамда муҳокама қилинган фаолиятга доир бошқа масалалар юзасидан аниқ тавсиялар билдирилиб, якунида тегишли қарорлар қабул қилинди.

Адлия подполковниги Қобил АНАРБОЕВ,
Республика Ҳарбий прокуратураси бўлим бошлиғи

Янги Ўзбекистон ёшлари, бирлашайлик!

УРГУТДА УЧРАШУВ ЎТКАЗИЛДИ

«Ёшлар ойлиги» доирасида Самарқанд вилоятининг Ургут туманида Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучлари Кичик мутахассисларни тайёрлаш маркази қўмондонлиги ва ёшлар ўртасида «Раҳбар ва ёшлар» учрашуви ўтказилди.

«Янги Ўзбекистон ёшлари, бирлашайлик!» шиори остида ўтказилган давра суҳбатида Ўзбекистон ёшлар иттифоқи Самарқанд вилояти Кенгаши вакиллари ва туман мутасаддилари ҳамда умумтаълим мактаблари битирувчилари, ҳарбийлаштирилган махсус гуруҳ ўқувчилари ва уюшмаган ёшлар иштирок этди.

Тадбирда Қуролли Кучларимизда амалга оширилаётган ислохотлар, ҳарбий хизматчилар ва оилаларини ижтимоий ҳимоя қилиш, муддатли ҳарбий хизматга бориш ва хизматда қолиш тартиби, олий ҳарбий таълим муассасаларига кириш, шунингдек, юрт ҳимоячилари эришаётган ютуқлар юзасидан маълумотлар етказилди. Марказ бошлиғи ва туман мутасаддилари томонидан ёшларнинг саволларига жавоб қайтарилди, муаммолари тингланди ва зарур маслаҳатлар берилди. Учрашув давомида бир гуруҳ иқтидорли ўқувчи-ёшларнинг қўл меҳнатлари билан яратган кўргазмалари ҳам намойиш этилди. Тадбир якунида ёшларга ва тумандаги умумтаълим мактаблари учун Марказ қўмондонлиги ҳамда туман ҳокимлигининг мусиқа ва спорт анжомлари, бадий адабиётлар тўплами ва эсдалик совғалар топширилди.

Шу кунни туман аҳолиси ва ёшлар учун ҳарбий-ватанпарварлик фестивали ташкил этилиб, унда ҳарбий техника ва замонавий қурол-аслаҳалар кўргазмаси, ҳарбий оркестр жамоаларининг концерт дастурлари ва қўл жанги элементлари намойиш этилди.

Контракт бўйича ҳарбий хизматчи, оддий аскар
Хайрулло ЎЛМАСОВ, марказ пресс-атташеси

ХАЙРЛИ АМАЛЛАР БАРДАВОМДИР

Жажжи мурғак қалбларни эзгуликка ошно этишда китобнинг ўрни, аҳамияти беқиёс. У бола оламни ўз қарашлари билан кўриши ва атроф-муҳитдаги воқеа-ҳодисаларга онгли ёндашишга кўмаклашади. Халқимизнинг пурмаъно мақолларида айтилганидек, табиатни қуёш иситса, бола қалбини «офтоб» илитади. Шу маънода ёш авлодни китобга дўстлаштириш, уларда китоб мутолаасига меҳр уйғотиш ва китобхонлик маданиятини ошириш мақсадида ўтказилаётган тадбирлар фақат эзгуликка хизмат қилади.

Кичик сержант Ойбек МАМАЖОНОВ

Чирчиқ олий танк қўмондонлик-муҳандислик билим юрти тарғибот гуруҳи аъзоларининг Чирчиқ шаҳридаги 8-сонли мактабгача таълим ташкилотига қилган ташрифи ҳам шундай хайрли тадбирлардан бири бўлди.

«Янги Ўзбекистон ёшлари, бирлашайлик!» шиори остида ўтказилган тадбир ҳарбийлар ва болажонлар ўртасидаги самимий мулоқот билан бошланди. Мулоқот давомида китобнинг инсон ҳаётидаги ўрни ҳақида сўз борди. Қизиқarli китоблар, хусусан, болалар адабиётлари ҳақида маълумот берилди, машҳур болалар адибларининг ибратли ҳаёти ва ижодига тўхтаб ўтилди.

Ҳарбий хизматчилар болажонларга эсдалик сифатида китоблар совға қилишди.

Шу кунни тарғибот гуруҳи аъзолари Чирчиқ шаҳрида яшовчи эндигина олти ёшни қарши олган, ногиронлиги бўлган Кирил Куликовнинг ҳолидан ҳам хабар олиб, унга моддий ва маънавий ёрдам кўрсатди.

Майор Гулнора ҲОЖИМУРОВА

ЖАСОРАТ ЛАВҲАЛАРИ

У ТАҲРИРИЯТГА ҚАЙТМАДИ

(воқеий ҳикоя)

1942 йилнинг қаҳратон қиш кунлари. Фашистларга қарши олиб борилаётган қонли жангларнинг авж палласи. Урушнинг илк кунларидан жангга отланган Абдулла ҳам босқинчиларга қарши беомон курашаётган жангчилар сафида. Инсонлар тақдирини, ҳаётини, касбу корини тубдан ўзгартириб юборган улкан муҳораба йигитнинг ҳаётида ҳам кескин бурилиш ясади. «Тошкент репортёри» деб ном чиқарган таниқли журналист бугун моҳир алоқачи.

Алоқачи қон томирига бежиз қиёслашмайди. Томирдаги қон тўхтадими, инсон ҳаёти йўқликка юз тутди дегани. Жангда эса алоқа шу қадар муҳимки, жанггоҳлардаги вазиятнинг ҳар лаҳзасини назорат қилиш, йўлга солиш, ғалаба қозониш имкониятини яратади. Ҳарбий алоқачилар курсида таҳсил олган Абдулла Шарафиддинов бомбалар ерни остин-устун қилиб, ўқлар чийиллаб ёғилиб турган жангларда барчани ҳайратга солиб, узилган алоқа симларини тиклашга шошилади. Унинг бурчига содиқлиги, ортга чекинмаслиги сафдошларига дадиллик бағишлайди ҳар гал.

– Аскар Шарафиддинов, – фронт чизигидаги симёғочларга сим улаётган Абдулла пастда старшинани кўрди. – Тез пастга туш!

– Ўртоқ старшина, ишимни якунлаб олай.

– Тезроқ пастга тушсанг-чи, сени дивизия қўмондонлигига чақиришяпти. Бўла қол! Муҳим топшириқ бор экан, – буйруқ берди старшина.

– Хўп бўлади.

У пастга тушар экан, ўзига ўзи гапирарди: «Тушунмадим, сим уланмаган яна уч-тўртта симёғоч қолди. Буни ўта зарур топшириқ дейишганди. Бундан-да муҳим нима бўлиши мумкин?»

* * *

– Ўртоқ офицерлар, кирсам мумкинми? – ним ёруғлик таралиб турган хона эшигини очиб, рухсат сўради Абдулла.

– Киришингиз мумкин, – замбарак гильзасига уланган пилик учини хиёл кўтариб останадаги новчадан келган йигитни ичкарига таклиф қилди, офицерлардан бири.

Бироз ҳаяжондаги Абдулла шинел устидан таккан тасмасини қаттиқ тортиди ва бош кийимини тўғрилаб ичкарига кирди ва ўзини таништирди.

– Абдулла... Наҳотки сиз? – ўрнидан сакраб туриб уни бағрига босди офицерлардан бири.

Икки оғайни қучоқлашиб, кўриша кетишди. Ўтирганлар ҳайрон ҳолатда бараварига оёққа қалқди.

– Бу йигит Ўзбекистонда «Тошкент репортёри», деб ном таратган таниқли журналист, – хонадагиларга уни таништирди «Қизил аскарлар ҳақиқати» газетаси муҳаррири Адҳам Раҳмат. – У «Қизил Ўзбекистон» таҳририятида Тошкент шаҳри бўйича етакчи репортёр эди.

Даврадагилар у билан бирин-кетин салом-алик қилишди.

– Қайси шамоллар учирди сизни биз томонларга? – Абдулланинг изғиринда қизарган юзларига термилар экан, сўради у.

– Газетачилар бўлса юборинглар, деб сиёсий бошқармадан сўраган экансизлар.

– Ҳа, шундай, бизга мухбирлар етишмаётган эди. Қайси қисмда хизмат қилаётган эдингиз?

– Алоқачиман.

– Алоқачи? Қойил, бизнинг қаламкашлар барча хунарни ўзлаштира олади...

Икки ҳамкасб, икки оғайни полга тўшалган матрас устида узоқ суҳбатлашишди. Катта Фарғона канали йўналишидаги қайноқ ижодий даврлардан бошлаб, Тошкент шаҳридаги турли ташкилот ва корхоналардан тайёрлаган лавҳаларига қадар бир-бир ёдга олишди.

– «Тошкентда нега туз йўқ?» деб ёзган мақолангиз эсингиздами?

Абдулла бош ирғаб майин қулиб қўйди.

– Ҳа, мухбирлар доим халқ дарди билан яшайди, дўстим. Мана, энди бошқача хабарлар ёзадиган давр келди, – кўтаринки кайфиятда режалари ҳақида тўхталди Адҳам ака. – Ҳарбий фронтдаги ўзбек жангчилари учун газета чиқаряпмиз. Ҳали мухбирларимиз етарли эмас, мана шу уч киши навбати билан олдинги маррага бориб, мақолалар тайёрлаб келяпмиз. Сиздек қалами ўткир ижодкорнинг сафимизга қўшилиши айни муддао. Энди ишимиз янада жонланади, астойдил ҳаракат қиламиз. Жангчиларимизни руҳлантирадиган, жасоратга қорлайдиган газета чиқарамиз...

Севимли касбига қайтганидан боши осмонда Абдулла вазифасига чин дилдан ёндашди. Ҳарбий мухбир сифатида жанг майдонларидан хабарлар йиғиб келар, «Қизил аскарлар ҳақиқати»да унинг ҳар гал икки-уч мақоласи босилиб чиқарди. Кўп ўтмай интилувчан мухбирнинг саъй-ҳаракати билан «Фронт ҳангомалари» рукни остида ҳажвий саҳифа ташкил қилинди. Унда катта сержант Шарафиддиновнинг жангчилардан ёзиб олган қизиқарли ҳангомалари ўрин олди. Жангчилар эътиборини қозонган, кайфиятини кўтарган бу саҳифа «Хўжа Насриддин фронтда» рукни остида мунтазам чиқа бошлади.

– Биласизларми, жангчилар орасида ўзига хос ижодкорлар талайгина, – жанггоҳдан қайтган Абдулла бир-биридан қизиқ латифалар қоралаб келди. – Буларнинг барчасини аскарларнинг ўзи тўқиган.

– Қойил, буларни бериб борсак, жангчиларнинг кайфияти янада чоғ бўлади, – унинг ташаббускорлигидан хурсанд бўлди сафдошлари.

– Яна ўн-ўн беш нафар «мухбир» ҳам тайёрлаб келдим, – кулди Абдулла. – Ҳадемай улар хатлар орқали қораламаларини юборишади.

У янглишмагани, тадбиркор мухбирнинг яратувчанлиги сабаб, таҳририятга келадиган хатлар сони кескин ошди. Кунора бир-иккита келадиган хатлар бора-бора ўттиз-қирқтага етди.

У нафақат жанговар, балки барча йўналишда ёниб ижод қиларди.

– Абдулла, сизга алоҳида топшириқ белгиланган, – газета муҳаррири юзланди унга. – Ҳарбий фронтдаги жангчиларга хизмат кўрсатиш учун Ўзбекистондан санъаткорлар келган. Улар орасида машҳур ёзувчи Ойбек домла ҳам бор. Унинг мақсади нафақат жангчилар билан учрашувлар ўтказиш, балки асар ҳам ёзиш. Сиз Ўзбекистон Телеграф агентлигининг жамоатчи мухбири сифатида санъаткорларнинг ташрифи билан боғлиқ мақолаларни фронт газетаси билан бирга республика матбуотида ҳам юбориб турсиз.

– Хўп бўлади! – ҳарбийларга хос жавоб қайтарди Абдулла.

У ҳарбий қисмларда санъаткорлар билан бирга бўлиш асносида, уларнинг сафида туриб ёзувчи Ойбекнинг «Салом деб қолдилар» номли шеърини жангчиларга ўқиб бериб юрди. Санъаткорлар юртга қайтгач, яна унинг ижодида ўт-олов ичидаги жанггоҳлардан жанговар лавҳалар тайёрлаш жараёни бошланди.

– Майор Мирзоировнинг батальони ҳужум бошляпти, – тун ярмида телефон орқали ахборот берди у. – Мен ҳам майор билан бирга ҳужумга кириб кетяпман...

Кўп ўтмай унинг қўли билан ёзилган мақола таҳририятга етиб келди: *«Вақт ярим кечадан ошиб қолди. Майор Мирзоиров батальони ҳужумга ўтиш ҳақида буйруқ олди, жанг бошланди... Батальон шу бугун қандай қилиб бўлса-да Будомонастирь қишлоғини ишғол қилиши керак. Артиллериямиз бир соату қирқ минут тўхтовсиз ўт очиб, душман мудофаасини остин-устун қилиб ташлади... Жанг борган сари шиддатли тус олмақда. Душман қирилаётганига қарамай қутуриб қаршилиқ кўрсатяпти. Катта лейтенант Гажиёвнинг миномётчиларига офарин. Улар отган снарядлар душман боши устида, оёғи остида беҳато портлаб, гитлерчиларни яксон қилмоқда.*

Мерганлар ҳам моҳирлик билан ҳаракат қилляпти. Йигирма олти фашистни ер тишлатган Ко-нимех туманидан келган Қосимов, вобкентлик Жўраев душман автоматчиларига омонлик бермай турибди...»

Катта лейтенант Абдулла Шарафиддиновнинг ҳар бир мақоласи унинг олдинги сафдаги жангчилар орасида туриб лавҳалар тайёрлаётганидан далолат бериб турарди. Унинг шу тариха ҳарбий журналистик маҳорати ўткирлашиб борди. Журналистнинг «Тил овчиси» мақоласи фронтда чиқади-ган барча газеталарда эълон қилинди.

У фронтнинг олдинги марраларида, жангчилар орасида юриб ижод қилаётгани учун ҳарбий журналистгина эмас, оташин тарғиботчи ҳам эди. Жангчиларга фронт бўйлаб фашистлар устидан қозонилаётган ғалабалар, фронт ортида халқимиз қилаётган фидокорона меҳнат, эришаётган ютуқлари ва ғалаба яқинлиги ҳақида сўзлаб, уларга ҳар томонлама куч-қувват, руҳий тетиклик бағишларди.

1945 йилнинг 17 январи. Қўшинларимиз Литвани озод қилиб, Шарқий Пруссия томон ҳужум жангларини бошлаган оловли палла. Абдулла ҳар доимгидек, олдинги сафдаги жангчилар орасида. Мақсади жангчиларимиз қаҳрамонлигини мадҳ этувчи янги лавҳалар тайёрлаш. Мана, у жангчилар билан бирга ҳаракат бошлади. Шу тобда вужудини бир парча олов куйдириб ўтгандек бўлди. Ерга чўккалаб қолди ва орқага йиқилди. Қўлини кўкрак чўнтагидаги қоғоз ва қаламга босганча, кўзлари осмонларга тикилган кўйи жим қолди...

Оташин журналист катта лейтенант Абдулла Шарафиддинов жанггоҳдан таҳририятга қайтмади. Уни «Неман» дарёси бўйидаги хушманзара жойга дафн қилдилар...

Зулфия ЮНУСОВА,
«Vatanparvar»

ҲАЁТНИНГ РАНГИН ЖИДОЛАРИ

Пойтахтдаги 248-умумтаълим мактабида иш бошлаган илк куним жуда ҳаяжонландим. Сўз айтиш осон эмас. Сўз билан қалблар забт этилади, ахир. Бугуннинг ўқувчиси қандай экан? Шеърят уларга ҳам қизиқмикан? Китоб мавзуси зериктирмас эканми? Мени қандай қабул қилар экан?... Кўнглимда ҳаяжон ва саволларнинг кети кўринмасди.

лар орқали билдиринг, туйғулар қоғозга тўкилганида ҳам оҳорини йўқотмайди. Қалбларни юмшатади, меҳрни зиёда қилади! Шундай экан, ЁЗИНГ!

ШАФАҚ

Тингловчилар орасида бўлажак рассомлар бор. Улар келажакда қандай йўлни танлашларини билмайдилар. Аммо бир нарсани аниқ биламан: қалби гўзалликка, ижодга ошно инсонлар эзгуликка эш яшайдилар.

Ўтган суҳбатларимиздан бири ёш рассомлар билан бўлди. Улардан энг кичиги Кумушой 8 ёшда:

– Кузда туғилганман, кузни яхши кўраман, аммо баҳорни кўпроқ яхши кўраман. Чунки баҳор жуда чиройли фасл. Қип-қизил гуллар, яшил

дарахтлар, қушлар сайрашини эшитганимда расм чизгим келади...

– Кумушой деган гўзал исми сенга ким қўйган?

– Сардор акам Кумуш деб қўйганлар, Сарвар акам ойна қўшганлар, шундай қилиб Кумушой бўлганман...

Умримда бунақа гўзал изоҳ эшитмаган эканман.

Қуёш ботишини кузатганмисиз? Ниҳоятда гўзал, сирли ва ҳуззли манзара. Бу манзара кимларни асир этмаган, кимларга илҳом бермаган, дейсиз. Расм чизишда ҳеч уқувим йўқ. Қўплар каби шафақни кузатишни ёқтираман. Ўша лаҳзалар қалбим тушунарсиз ғуссаларга тўлса-да, кўз узгим келмайди ундан.

12 ёшли Дилшодбек Имомов табиат манзараларини чизишни ёқтиради. Айниқса, шафақ унинг энг севган мавзуси.

– Биласизми, унда ранглар жуда кўп, такрорланмас ҳолат. Ранглар ҳар лаҳзада ўзгариб туради ва бир-бирини такрорламайди, сирли, кишини ўзига тортувчи қуввати бор...

Рассомларнинг нигоҳи бошқача-да, улар биз илғамаган рангларни, ҳолатларни илғайди.

– Мактабимизда рассомликка иқтидори бор ўқувчиларимиз талайгина, – дейди ўқитувчи Ёркиной Ҳотамова. – Ўқувчиларимиз билан бир қатор танловларда муваффақиятли қатнашиб келяпмиз. Моҳира Толибжоновна 20-муסיқа ва санъат мактабида ҳам аъло баҳоларга ўқийди. Ундан умидларимиз катта.

Шу куни Моҳира бир қатор ижод намуналарини намойиш қилди. У иккита коллекцияга қўл урган. Биринчиси «Анор» коллекцияси. Нега «Анор», деган саволимизга шундай изоҳ беради:

– Анор меваларнинг шоҳи саналади ва яна энг муҳими, у ҳаёт рамзи! Мен бу коллекцияни истеъдодли дизайнер Шаҳзода Муҳамедова ишларига ҳавас билан тайёрладим. Келажакда ўзим ҳам мустақил равишда коллекциялар яратаман. «Жониворлар» коллекциямни устозимиз Светлана Шаяхова аълога баҳолади.

Моҳира бу соҳага жиддий киришгани ижодий ишларидан сезилиб турибди. Синглиси Ҳабиба унинг садоқатли мухлиси.

– Менга турли халқларнинг миллий кийимлари коллекцияси жуда ёқади, – дейди у расмлар орасидан айримларини ажратиб олар экан. – Айниқса, ўзбек ва қорақалпоқ миллий кийимлари. Улар жуда ёрқин, хилма-хил ранглар мавжуд. Қорақалпоқ миллий кийимларида ҳар бир нақшнинг ўз ўрни ва ҳикояси бор.

Ростини айтсам, ёш ижодкорлар мени ҳайратга солди ва шу сабаб сизга ҳам улар ҳақида билдиргим келди. Болаларимиз орасида истеъдодлар шу қадар кўп... Вақти-вақти билан улар ҳақида ҳам ҳикоя қиламиз.

Назокат НОДИРШОҲОВА

Севинч эса шундай ёзибди:

«Солиҳам, онажоним, дунёдаги энг чиройли тарбияни ота ва онадан олиш мумкинлигини тушунтирдигиз...»

Ҳар бир инсон бир китоб, дейдилар. Ҳақ гап. Ўн тўрт ёшли Акбаршоҳнинг онасига мактуби қалбимни ларзага солди. Бу оддийгина изҳор дил эмас, жамиятимизнинг оғриқли жойларини ёдингизга соладиган номадир. Эътибор беринг-а:

«...онажон, яхши юрибсизми, қийналмаяпсизми? Мендан хавотир олманг, яхшиман. Сиз қийналмасангиз бўлгани.

Мени деб мусофирликда ишлаб юрибсиз. Дадам йўқлигини билдирмасликка ҳаракат қиласиз, истаган нарсамни олиб берасиз...

Ўртоқларимдан бирининг айтишича, онаси унинг ёнида бўлиш учун ҳечам вақт ажратмас экан. Мен бу борада омадлиман. Сиз билан кўп вақтимни бирга ўтказганман. Ҳозир ҳам эсимда: боғчадан бирга қайтар эдик, қайтишимизда йогурт олиб берардингиз... Бирга бозорга тушган вақтларимиз ҳам ёдимда. Кўп оналар болаларини уришади, тарсаки туширади. Лекин, мана, мен 14 ёшга кирган бўлсам ҳам ҳали бирор марта қаттиқ гапирмадингиз. Сизни яхши кўраман.

...яхши ҳамки Сиз менинг онамсиз, яхши ҳамки Аллоҳ менга Сизни берган...

Сизни соғиниб қолувчи ягона ўғлингиз Акбаршоҳ».

Азизлар, бу боланинг ғурбат элда муҳожирликда ишлаб юрган онасига мактуби! «Сиз билан кўп вақтимни бирга ўтказганман...» Нима деб ўйлайсиз, бу ростдан ҳам кўп вақтми?! Жавоби кў-ўп оғир...

Мухлиси эса шундай ёзибди:

«...ойижон, Сиз мен берган энг оддий совғаларни ҳам худди дунёдаги энг зўр совғадай қабул қилар эдингиз. Соф-саломат юрган кунларингиз эътибор бермас эканман, эрта ўйғотишингиз ҳам малол келарди. Бемор бўлганингизда қадрингизни билдим. Ҳар доим мени ўйлар экансиз...»

Азизлар, ушбу мактубларни айрим ҳоллардагина имло хатоларини тўғриладим. Имкони бўлса эди, Акбаршоҳнинг мактубини тўлиқ келтириб ўтган бўлар эдим.

Бугунги ёшлар ҳақида гап айтиш қийин. Аммо улардан умидларимиз мўл. Биз туйғуларимизни очиқ айтишдан истиҳола қиламиз. Шундай тарбия олганмиз. Аммо ёшим улғайгани сари бу унчалик ҳам тўғри эмаслигини ҳис қиламан. Меҳрингиз, муҳаббатингизни яқинларингизга оддий, ҳам гўзал сўзлар орқали билдиринг. Ҳамма ҳам қалбдан, кўзлардан сўз уқувчи эмас! Онангизга, отангизга, ака-сингилларингиз, опа-укаларга меҳрингизни изҳор қилинг. Олисида, яқинда бўлсангиз ҳам хат-

Хаммаси яхши бўлди. Мактаб мактаб-да, файзли, нурли.

Ўқувчилар билан илк учрашувимиз, суҳбатимиз мактаб кутубхонасида бўлган эди. Бунга ҳали кўп вақт ўтгани йўқ. Яқинда яна болалар билан суҳбатлашдим. Қалдирғочлардек вижир-вижир қилаётган болажонлар эътиборини тортиш осон эмас. Китоблар ҳақида гаплашдик. Еттинчи синф ўқувчиси Жалолиддин Равшанов эртақлар ёзар экан! Мовий кўз Диёра ўн икки ёшда бўлишига қарамасдан юзга яқин китоб ўқиган.

Суҳбат уларда қандай таассурот қолдирганини билмайман, аммо 9 ёшли Комила: «Устоз, сизни яхши кўраман», деб бағримга бошини қўйганида шундай ҳаяжонландим-мм... Кейин Муслима югуриб келиб қучоқлади... Бу ишонч, бу меҳрга жавоб бермаслик мумкинми?!

Қуйида болажонлар ижодидан сўз айтамыз.

МАКТУБЛАР

Бугун одамлар хат ёзмай қўйди. Унинг ўрнини узук-юлуқ «смс»лар, овозли хабарлар эгаллапти. Эсиз... Инсониятнинг шундай бебаҳо кашфиёти – мактуб йўқолиб кетса-я?! Умид қиламанки, бундай бўлмайди. Негаки дунёнинг ривожланган мамлакатлари, масалан, Япония босма нашрларга қайтди. Босма нашрлар учун ЁЗИШ керак бўлади. Ёзиш эса туйғуларни уйғотади.

Тингловчиларим учун илк уй иши сифатида мактуб ёзишни танладик. Ҳамма сидқидилдан хат ёзишга киришиб кетди, десам, ёлғон бўлади. Аммо бу ишни бажарган болажонлар мени ҳайратга солдилар. Вазифани биринчи бўлиб Холия исмли қиз бажарди:

«...ягона, онажоним, Сиз дунёдаги энг чиройли, меҳрибон онасиз!»

Мавлуда ёзган мактубга эътибор беринг-а: «...менинг давлатим, бошимдаги тожим, қуёшим, ғурурим, адажоним! ...жаннатим, меҳрибоним, бедорим, осмондаги ойим, онажоним!

Суянган тоғим, адажоним, биз тўрт фарзандингиз учун кишининг совуқларида, ёзнинг жазирамасида тиним билмай меҳнат қиласиз. Парвонам, онажоним, меҳрингизга муносиб жавоб берсам дейман. Сизлар истагандек, ота-онасига ортидан раҳмат келадиган илмли фарзанд бўламан. Дуоларингиз менга куч-қувват беради.

Жоним адам, онажоним, сизларга жаннат қаржим бор!..»

Азизлар, бу сўзлар ортидаги ўн беш яшар қизнинг улкан ва инжа қалбини сиз ҳам ҳис этдингиз, шундай эмасми? Бундай уйғоқ қалбли қизлар миллатнинг, юртнинг бойлиги, борлигидир!

Рухият

Нима учун ақли инсонлар хафа бўлишмайди?

Хаёт жуда қисқадир, уни хафагарчиликларга сарфлаш яхши эмас.

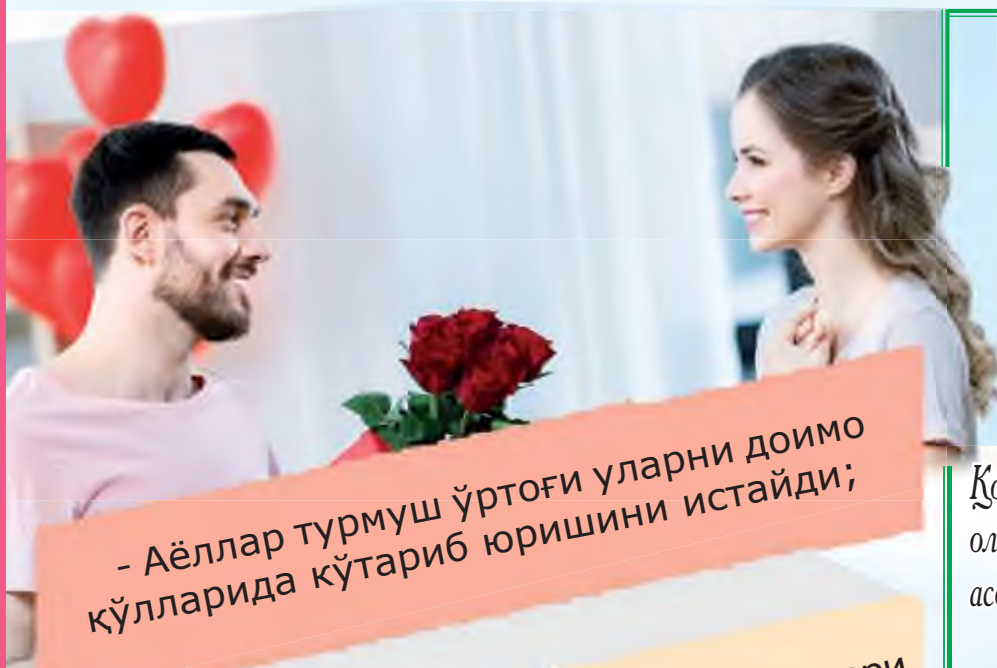
Баъзида бошимиздаги муаммолар битта сеҳрли дори билан осонгина ечилишини хоҳлаймиз. Баъзида худди ҳамма нарса сизга қаршидек ва бунга қарши курашини қийиндек туюлади. Гоҳида атрофда ҳамма нарса оқ-қора, рангсиз бўлиб кўринади. Ҳаммаси тезроқ тугаса-ю, ҳам-ташвишларсиз ёруғ кунлар келса дейсиз. Бу ҳис-туйғу инсон қалбини яралайди, дилини оғритади.

Ҳўш, хафагарчилик қардан пайдо бўлади?

Сизга яқин бўлган инсонларнинг ҳаракати талабингизга мос келмаганда хафагарчилик пайдо бўлади. Доимо кимдандир ниманидир кутиб яшаш бунга асос бўлади. Севган инсонингиз сизни тушунишини, ёрдам беришини, қўллаб-қувватлашини кутасиз; дўстингиз қийин вазиятда ёнингизда туришини, сизни сўзсиз тушунишини истайсиз... яна кўп мисоллар келтириш мумкин.

Кутиш қардан пайдо бўлади?

Тез-тез хафа бўладиган инсонлар атрофдагилар унга нимадир қилиб бериши шарт деб ўйлашади.

- Аёллар турмуш ўртоғи уларни доимо қўлларида кўтариб юришини истайди;

- ота-оналар фарзандлари итоат қилишлари ва яхши ўқишларини хоҳлайди;

- дўстлар қийин вазиятларда ёрдам беришлари зарур деб ҳисоблашади;

- ота-оналар фарзандларини севишлари, уларга ёрдам беришлари лозим...

Хуллас, бу каби шартларни узоқ давом эттириш мумкин. Инсон хафагарчиликнинг сабабларини ташқаридан қидиришни бошлайди. Қидиради ва топади!

Сиз хафа бўлганингизда ўзингизга зарар етказасиз.

Сиз ўзингиз қилмаган ишни бошқалардан кутасиз. Бас, ҳаётга бошқача назар солинг! Атрофдагилардан ҳеч нарса кутманг, аксинча меҳр улашинг. Шунда ҳаётингиз нақадар гўзал ва мазмунли эканлигини ҳис қиласиз.

Гўзаллик учун

15 дақиқа

Қовоқлар салқимаслиги учун...

Қовоқ салқини аёл гўзаллигига, ёшлигига раҳна солади. Бунинг олдини олиш учун бир нечта оддий тавсияларга амал қилсангиз кифоя. Бунга асосан 25-27 ёшдан кейин жиддий эътибор қаратиш лозим.

- Ҳар куни эрталаб совуқ сувда ювининг;
- кечқурун кўз атрофига суртишга мўлжалланган кремдан фойдаланинг;
- уйкуга ётишдан аввал камроқ сув ичишга ҳаракат қилинг;
- аччиқ ва шўр егуликларни истеъмол қилмаганингиз маъқул. Чунки бундай маҳсулотлар организмда суюқлик йиғилишига олиб келади.

Уй шароитида тайёрланадиган муолажалар:

- 1 чой қошиқ марвак (*шалфей*)га ярим стакан қайноқ сув солиб, 10-15 дақиқа тиндириб қўясиз. Тайёр дамламани сузиб олинг ва илиқ ҳолатида кўзларингизга дока ёки пахтали дисклар ёрдамида компресс қилинг;
- 2 чой қошиқ сметанага 1 ош қошиқ тўғралган петрушка қўшиб, ниқоб тайёрланг ва кўзингиз атрофига 20 дақиқага суриб қўйинг;
- хом картошкани қирғичдан ўтказиб, докага қўясиз ва 10-15 дақиқа давомида қовоқларингизга босиб турасиз.

Қизил лавлагили салам

Керакли масал-лиқлар: 2 кг қизил лавлаги, 1 дона пиёз, майдаланган кашнич, қизил қалампир, паприка, туз, саримсоқ ва сирка.

Тайёрланиши: қизил лавлагини арчиб, майда сомонча қилиб тўғранг. Қиздирилган қозонга бироз ёғ солиб, пиёзни олтин рангга киргунича қовуринг. Сўнгра қизил лавлагини солиб, 5 дақиқа давомида баланд оловда аралаштириб туринг ва зираворларни қўшинг. Оловдан олиб, 1 ош қошиқ сирка аралаштиринг. Совугач, ликопчаларга солиб, безатинг.

Ёқимли иштаҳа!

ЎЗБЕКИСТОН ИЖ БАЙРОҒИНИ ҚАБУЛ ҚИЛДИ

Венгрия пойтахти Будапешт шаҳрида дзюдо бўйича жаҳон чемпионати ўтказилди. Унда қатнашган дзюдочиларимиздан Мудофаа вазирлиги Олий спорт натижаларини ривожлантириш маркази (MVSM) вакили кичик сержант Давлат Бобонов (-90 кг) совриндорлар сафидан жой олди. Дзюдо бўйича кейинги жаҳон чемпионати эса юртимизда ўтказилади ва мусобақа мезбонлигини англатувчи байроқ Халқаро дзюдо федерацияси раҳбари томонидан Ўзбекистонга тақдим этилди.

кумуш медали ҳамда Олимпия ўйинларининг 1 400 очкосини қўлга киритди.

MVSM вакиллари контракт бўйича ҳарбий хизматчи, оддий аскар Ҳикматулло Тўраев (-73 кг) ва Диёра Келдиёрова (-52 кг) ҳам Венгриядаги жаҳон чемпионатида совриндор бўлишга яқин боришди, аммо ҳал қилувчи баҳсларда улардан омад юз ўғирди ва кучли бешликдан жой олишди. Шунингдек, терма жамоамиз аъзоси Шарофиддин Болтабоев (-81 кг) ҳам ўз вазн тоифасидаги баҳслар якунида кучли бешликдан ўрин эгаллади.

Дзюдо бўйича жаҳон чемпионати аралаш (эркак ва аёллардан иборат) жамоавий йўналишида ғолиб ва совриндорларни аниқлаш билан якунланди. Эътиборлиси, дзюдочиларимиз бу борада ҳам совриндор бўлишди. Мусобақани мезбонларга қарши бошлаб, 4:2 ҳисобида ғалабага эришган дзюдочиларимиз чорак финалда бразилияликларни 4:0 ҳисобида доғда қолдиришди. Французларга қарши кечган ярим финал баҳсида дзюдочиларимиздан омад юз ўғирди. Жанубий Корея терма жамоасига қарши бронза медаль учун кечган баҳс эса 4:1 ҳи-

Капитан Азиз НОРҚУЛОВ

Аввало шуни таъкидлаш жоиз, Венгриядаги жаҳон чемпионати дунё дзюдочилари учун «Токио – 2020» Олимпия ўйинлари олдида ўзига хос кўрик, синов вазифасини ўтади ва шу боис, татамидаги беллашувлар бироз эҳтиёткорлик руҳи остида кечди. Ана шу эҳтиёткорлик юртимиз полвонларининг беллашувларида ҳам кўзга ташланди. Жаҳон чемпионатидан олдин дзюдочиларимиз Бишкек шаҳрида ўтказилган Осиё-Океания чемпионатида қатнашган ва Ўзбекистон терма жамоаси аъзолари яккалик баҳсларида 3 та олтин, 2 та кумуш, 5 та бронза, жами 10 та медални қўлга киритиб, умумжамоа ҳисобида 29 давлат орасида 2-ўринни эгаллаганди. Жаҳон чемпионатида эса фақат бир нафар дзюдочимиз, яъни Мудофаа вазирлиги Олий спорт натижаларини ривожлантириш маркази вакили, 2020 йилги мавсум якунида юртимизнинг «энг яхши спортчиси» деб топилган кичик сержант Давлат Бобонов финалга қадар етиб борди. MVSM вакили бундан олдин Бишкек шаҳрида ўтказилган Осиё-Океания чемпионатида ҳам финалга етиб борган, ҳал қилувчи баҳсда япониялик Соичиро Мукаи устидан қўшимча вақт ҳисобига ғалаба қозонишга эришган ва олтин медаль соҳибига айланиб, ўз титуллари орасига қитъа чемпионлигини ҳам қўшиб қўйганди. Будапешт шаҳридаги жаҳон чемпионати финалида эса Бобоновга асли грузиялик, эндиликда Испания спорт шарафини ҳимоя қилаётган Николоз Шеразадишвили қарама-қарши келди. Улар бунгача халқаро мусобақаларда икки марта ўзаро тўқнаш келган ва ҳар иккисида ҳам Николоз устун келганди. Бу сафар ҳам омад испаниялик дзюдочига кулиб бокди, яъни у бу гал қўшимча бўлимдаги очко эвазига ғалаба қозонди. Бобонов эса дунё биринчилигининг

собида вакилларимиз ғалабаси билан якунланди. Шу тариқа, дзюдочиларимиз жаҳон чемпионатининг аралаш жамоавий йўналишида ҳам илк бор совриндор бўлишди.

Яна бир воқеа – Будапешт шаҳридаги мусобақанинг сўнгги куни навбатдаги жаҳон чемпионати мезбонлигини англатувчи IJF байроғини топшириш маросими бўлиб ўтди. Тадбирда Венгрия дзюдо федерацияси президенти Ласло Тоц мусобақа мезбонлигини англатувчи IJF байроғини Халқаро дзюдо федерацияси президенти Мариус Визерга қайтариб топширди. Ўз навбатида, IJF раҳбари байроқни жаҳон чемпионатининг кейинги мезбони – Ўзбекистон томонига тақдим қилди. Байроқни МОҚ раиси ўринбосари, Ўзбекистон дзюдо федерацияси раиси Азизжон Камилов қабул қилиб олди ва келгуси дунё биринчилиги Тошкент шаҳрида юқори савияда ташкил этилишини таъкидлади.

Эслатиб ўтамиз, мамлакатимиз дзюдо бўйича жаҳон чемпионатини тарихда илк бор қабул қилмоқда ва у 2022 йил пойтахтимизда ўтказилади. Мусобақа саналари кейинчалик расман маълум қилинади.

Венгрияда ўтказилган жаҳон чемпионатида муносиб қатнашган дзюдочиларимизни Ислон Каримов номидаги Тошкент халқаро аэропортида спорт жамоатчилиги, Ўзбекистон Миллий Олимпия қўмитаси (МОҚ), Туризм ва спорт вазирлиги, Мудофаа вазирлиги, Дзюдо федерацияси мутасаддилари, оммавий ахборот воситалари ходимлари, дзюдочиларнинг оила аъзолари тантанали равишда кутиб олишди. Дунё биринчилигида яхши қатнашган спортчилар ва уларнинг муваффақиятга эришишида хизмат қилган мураббий ҳамда шифокорларга зарбоп тўн ва анвойи гуллар тақдим этилди.

ШОҲСУПА

(хабарлар)

ЕНГИЛ АТЛЕТИКА

Қирғизистонда ўтказилган халқаро мусобақанинг узунлик-ка сакраш дастурида ҳамюртимиз Дарья Резниченко 6.83 метр натижа қайд этиб, «Токио – 2020» нормативини бажарди. Уч ҳатлаб сакраш дастурида иштирок этган икки нафар спортчимиз, яъни Руслан Курбанов ва Роксана Худоева ҳам Олимпиада нормативидан 3 ва 4 см юқори натижа қайд этди. Шу тариқа, енгил атлетика бўйича Ўзбекистон терма жамоасининг олтинчи вакили «Токио – 2020» нормативини бажарди. Бугунги кунга қадар босқон улоқтириш бўйича Сухроб Хўжаев (MVSM), баландликка сакраш бўйича Сабина Саъдуллаева (MVSM) ва Светлана Радзивил шундай муваффақиятга эришганди.

ОҒИР АТЛЕТИКА

Халқаро оғир атлетика федерацияси (IWF) рейтинг орқали Олимпиада йўлланмасини қўлга киритган спортчилар номини эълон қилди. Ўзбекистон терма жамоаси учун «Токио – 2020» Олимпиадасига 2+2 кўринишида 4 та йўлланма берилди. IWF рейтинги орқали йигитларимиздан Адҳамжон Эргашев (-67 кг) ва Акбар Жўраев (-109 кг), қизларимиздан Муаттар Набиева (-55 кг) ва Кумушхон Файзуллаева (-76 кг) йўлланмага эга бўлишди.

ЎҚ ОТИШ

Халқаро ўқ отиш спорти федерациясидан Ўзбекистон Миллий Олимпия қўмитасига хушхабар келди. Ҳамюртимиз Мухтасар Тоҳирова пневматик милтиқдан 10 ва 50 метр масофадан 3 ҳолатда ўқ отиш дастурлари бўйича саралаш даврида тўплаган юқори баллари учун «Токио – 2020» Олимпия ўйинлари йўлланмасига эга бўлди. Эътироф этиш жоиз, спортчимиз Қатарда ўтган Осиё чемпионати ва Германияда ёшлар ўртасида ўтказилган жаҳон чемпионатида юқори натижаларни қайд этганди.

СПОРТ КУРАШЛАРИ

Польшада ўтказилган эркин ва юнон-рум кураши бўйича аънанавий «Poland Open» халқаро турнирида Ўзбекистон терма жамоаси муваффақиятли иштирок этди. Равшан Рўзиқулов бошчилигидаги юнон-рум курашчиларимиз турнирни 2 та олтин, битта кумуш ва 4 та бронза медаль билан якунлади. Полвонларимиздан Ислон Баҳромов ва Жалғасбай Бердимуратов шохсупанинг энг юқори поғонасига кўтарилган бўлса, Мирзобек Раҳматов кумуш, Муҳаммадқодир Юсупов, Рустам Аскалов, Элмурат Тасмуродов ва Мўминжон Абдуллаев мусобақанинг бронза медали билан тақдирланди. Эркин кураш бўйича баҳслар якунида эса спортчиларимиздан Ғуломжон Абдуллаев олтин, Рашид Қурбонов кумуш ва Маҳмуд Шавкатов бронза медални қўлга киритди.

ҚЎЛ ЖАНГИ

Пойтахтимизда ўтказилган қўл жанги бўйича жаҳон чемпионатида дунёнинг 31 мамлакатидан 300 нафардан зиёд спортчи қатнашиб, ғолиблик учун ўзаро баҳс олиб боришди. Ўзбекистон терма жамоаси аъзолари 8 та олтин, 11 тадан кумуш ва бронза, жами 30 та медаль жамғариб, умумжамоа ҳисобида биринчи ўринни эгаллади.

ОТ СПОРТИ

Германиянинг Хаген шаҳрида ўтказилган от спортининг конкур йўналиши бўйича ўсмирлар ўртасидаги халқаро мусобақанинг 140 см баландликдаги тўсиқлардан ўтиш дастурида ҳамюртимиз Абдурахмон Абдуллаев «Дукато» лақаби отда энг яхши натижани кўрсатиб, ғолибликка эришди.

АРМИЯ СПОРТИ

ЧИДАМЛИЛИК ВА ЧАҚҚОНЛИК ЧЕМПИОНАТИ

Хоҳ ишонинг, хоҳ йўқ, мусобақаларда кузатувчи сифатида қатнашиш ҳам кишини толиқтиради. Ўз ўрнида завқу шавққа тўлдириб, ғайратингизни оширади. Қуролли Кучлар академиясида бўлиб ўтган Мудофаа вазирлиги қўшинларида офицерлар учкураши, ҳарбий кўпкураш ва сузиш чемпионатларидаги ҳарбий хизматчиларнинг иштирокини кўриб, ана шундай аҳволга тушдим.

Сузиш шартини суратларга муҳрлашдан олдин бассейнга бориб, ўзимни синаб кўрдим. Стадионга чиқиб югуришдаги юқори натижаларни забт этишга тиришдим. Тўсиқлар оша ҳаракатланиб, чидамлилиқ, чаққонлиқ даражамни билиб олдим.

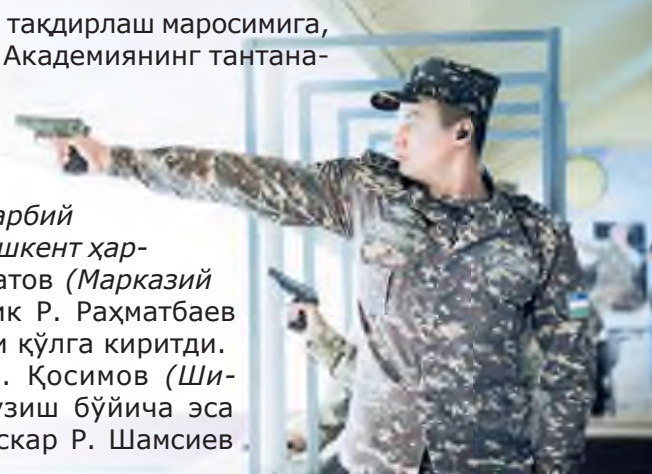
Мусобақа ўқ отишдан бошланди. Бунда назарнинг ўткирлиги-ю, нафас олиш ритми ҳам натижага сезиларли таъсир кўрсатди. Бу борада тажриба ва кўникмалари мустаҳкам Ватан ҳимоячилари бамайлихотир маҳоратларини намоиш этдилар. Офицерлар учкурашида иштирокчилар ёш гуруҳлари бўйича Макаров пистолетидан ўқ отиш, эркин усулда сузиш, югуриш машқларини бажардилар.

Ҳарбий кўпкураш чемпионатида эса ҳарбий хизматчилар 100 метрга югуриш, турникда тортилиш, 3 000 метрга югуриш, ягона тўсиқлар йўлагидан ўтиш, Ф-1 гранатасини узоқликка улоқтириш бўйича маҳорат ва тажрибаларини намоён қилдилар.

4 кун давом этган мусобақа иштирокчилари тақдирлаш маросимига, гўё, бир байрамга йиғилгандек тўпланишди. Академиянинг тантаналар зали сахнасида энг чидамли ва чаққон чемпионлар сафланишди. Марҳамат, улар билан танишинг.

Офицерлар учкураши бўйича 1-ёш гуруҳида катта лейтенант Ф. Ғайратов (Марказий ҳарбий округ), 2-ёш гуруҳида майор О. Юлдашев (Тошкент ҳарбий округи), 3-ёш гуруҳида майор Ф. Норматов (Марказий ҳарбий округ), 4-ёш гуруҳида подполковник Р. Раҳматбаев (Қуролли Кучлар академияси) биринчиликни қўлга киритди.

100 метрга сузиш бўйича лейтенант Б. Қосимов (Шимоли-ғарбий ҳарбий округ), 200 метрга сузиш бўйича эса контракт бўйича ҳарбий хизматчи, оддий аскар Р. Шамсиев

(Қуролли Кучлар академияси) ғолиб бўлди. Ҳарбий кўпкураш мусобақасида кичик сержант Умид Аҳмаджонов (Жануби-ғарбий махсус ҳарбий округ) барча иштирокчиларни орда қолдиришга муваффақ бўлди.

Барча спорт турлари бўйича умумжамоа ҳисобида ғолибликка Шимоли-ғарбий ҳарбий округ жамоаси сазовор бўлган бўлса, Шарқий ҳарбий округ 2-, Қуролли Кучлар академияси жамоаси 3-ўринни қўлга киритди. Ғолиб ва совриндорлар диплом ва медаллар, қимматбаҳо совғалар билан тақдирландилар.

Капитан Азиз НОРҚУЛОВ,
«Vatanparvar»

ХОРИЖ АРМИЯЛАРИДА

НОРВЕГИЯ

ҲАРБИЙ ДЕНГИЗ КУЧЛАРИ

Конституцион монархия давлати ҳисобланувчи Норвегия қироллиги Шимолий Европада, аниқроғи, Скандинавия яриморелининг ғарбий ва шимолий қисмида жойлашган. НАТОга аъзолик (коалиция таркибига 1949 йилда қабул қилинган), АҚШнинг альянс имкониятларини янада кенгайтириш ва унга глобал ташкилот мақомини бериш борасидаги ҳар қандай ташаббусларини қўллаб-қувватлаш Норвегия ҳарбий сиёсатининг энг муҳим устуворликлари қаторидан жой олган. Ҳарбий раҳбарият фикрига кўра, НАТО нафақат миллий ҳудудни ҳимоя қилишда ёрдам беради, балки Норвегия учун иқтисодий жиҳатдан муҳим аҳамиятга эга бўлган Арктика минтақасида ҳам мамлакатни қўллаб-қувватлайди.

Миллий хавфсизлиқни таъминлаш тизимининг энг муҳим таркибий қисми ҳисобланувчи Норвегия Қуролли Кучлари таркибидан жой олган Ҳарбий денгиз кучлари (ХДК) Шимолий Атлантика ва Арктика зонасидаги миллий денгиз ҳудудларини қўриқлаш ва мудофаа қилиш учун мўлжалланган. Бу турдаги қўшинлар ташкилий жиҳатдан бош штаб, тактик қўмондонлик ва қирғоқни қўриқлаш хизматидан ташкил топган. Уларга бош инспектор лавозимидаги офицер бош штаб орқали раҳбарлик қилади.

ХДК қўмондонлигининг оператив бошқарувида иккита эскадрилья – база патруль авиацияси ҳамда вертолётлар эскадрильяси мавжуд бўлиб, улар маъмурий жиҳатдан мамлакат армиясининг Ҳарбий ҳаво кучларига тегишли ҳисобланади.

Ҳарбий флот таркибида «Ула» типидagi олти та сув ости кемаси, бошқарилувчи ракета қуроли билан таъминланган «Фритёф Нансен» типидagi тўртта фрегат, олти корвет, олти тралчи кема ҳамда учта ёрдамчи кема мавжуд. Қирғоқни қўриқлаш хизмати тасарруфидида эса битта музёра кема, тўққизта денгиз ва олти қирғоқ бўйи патруль кемалари бор. ХДК қўмондонлигини зарурий маълумотлар билан таъминлаш учун Норвегия Қуролли Кучлари разведка хизматининг иккита махсус кемасидан фойдаланилади.

Ҳарбий флотга қарашли кемалар Хоконсверн (асосий ҳарбий база), Рамсунд ва Сортланн (қирғоқни қўриқлаш бошқармаси) ҳамда Улавсверн (сув ости кемаларини таъмирлаш ва уларга хизмат кўрсатиш) пунктларида жойлашади. Бундан ташқари, зарурат туғилган ҳолатларда мамлакатнинг турли ҳудудларида жойлашган яна

11 та базадан ХДК манфаатларида фойдаланиш мумкин (тинчлик даврида ушбу объектлар консервацияда бўлади).

Юқорида кўрсатиб ўтилганидек, Норвегия Шимолий Атлантика альянси – НАТО ташкил этилган 1949 йилдан буён унинг аъзоси ҳисобланади. Шу сабабли ҳам ушбу мамлакат ҳудудида ҳозирги вақтда коалиция манфаатларига хизмат қилувчи турли объектлар жойлаштирилган, шунингдек, бу ерда мунтазам равишда НАТО Бирлашган Қуролли Кучларининг ҳарбий машқлари ўтказилади. Инфраструктура ҳам танг вазиятларда иттифоқчи кучларни қабул қилишга тайёр ҳолатда сақланади. Шу билан биргаликда, Норвегия альянснинг «энергетик резерви» ҳам ҳисобланади. Ғарб экспертлари фикрига кўра, «кризис ҳолати» юзага келган вазиятларда у НАТОга аъзо мамлакатларнинг энергия ресурсларига бўлган эҳтиёжининг деярли 30 фоизини қоплаши мумкин.

Сўнгги йилларда Норвегия ХДК халқаро кучларнинг Ҳинд океанида денгиз қароқчиларига қарши курашига фаол жалб этилмоқда, Ўрта ер денгизи ҳудудида террорчиларга қарши курашда альянс бўйича иттифоқчиларга ёрдам кўрсатмоқда, мазкур минтақада ўтказиладиган ҳарбий машқларда, шунингдек АҚШ ХДК томонидан Шимолий Американинг шарқий қирғоқлари яқинида ўтказиладиган қўшма манёврларда мунтазам иштирок этмоқда. Норвегия ва Британия кемалари Шимолий Атлантикада патруллик вазифаларини бажармоқда.

Норвегия ҳукумати НАТО раҳбариятининг миллий Қуролли Кучларни янада ривожлантириш ва уларни

замонавий қурооллар ҳамда жанговар техника билан таъминлаш борасидаги талабларини қатъий бажариб келмоқда. Хусусан, ХДК қўмондонлиги томонидан флот ва қирғоқни қўриқлаш кучларини ривожлантириш бўйича 2016 – 2040 йилларга мўлжалланган ўзоқ муддатли янги концепция қабул қилинган. Унга мувофиқ, биринчи навбатда ҳозирда фойдаланишда бўлган «Ула» типидagi сув ости кемаларини модернизациялаш, Германиянинг «Тиссен-Крупп марине системз» компанияси томонидан 212А лойиҳаси бўйича ишлаб чиқариладиган тўртта 4-авлод сув ости кемаси харид қилиниши (уларнинг дастлабкиси 2025 йилда етказиб берилиши кутилмоқда), патруль авиациясининг разведка имкониятларини янада ошириш мақсадида «Боинг» компанияси томонидан ишлаб чиқариладиган Р-8А «Посейдон» типидagi 5 та патруль самолёти (2022 – 2023 йилда етказиб берилади), шунингдек NH-90 типидagi 14 та янги вертолёт сотиб олиниши кўзда тутилган. Шунингдек, қирғоқни қўриқлаш кучларининг жанговар имкониятларини янада ошириш мақсадида маҳаллий ишлаб чиқарувчилардан нафақат қирғоқ атрофида, балки денгиз зонасида ҳам ҳаракатланишга қодир бўлган, вертолётлар учун ангарлар билан жиҳозланган 3 та янги патруль кемаси харид қилиш режалаштирилган.

Корея Республикасида қурилган «Мауд» типидagi моддий-техник таъминот кемасининг 2017 йилда ишга туширилиши Норвегия ҳарбий флотининг океан зонасидаги ҳаракатланиш имкониятларини янада оширди. Шунингдек, ҳозирда миналар ва миналаштирилган зоналарни излаш учун мўлжалланган «Хугин-1000» типидagi (Швециянинг «Конгсберг мэритайм» компанияси томонидан ишлаб чиқарилган) ўзи ҳаракатланувчи автоном сув ости аппаратлари синондан ўтказилмоқда.

П. САЙДИВАЛИЕВ тайёрлади.

МАБЛАҒ САРФЛАШДА ЕТАКЧИ

2020 йил якунларига кўра, АҚШ ядро қуроолларига маблағ сарфлаш бўйича дунёда етакчига айланган. Бу ҳақда ТАСС халқаро ядро қуроолларини тақиқлаш кампанияси (ICAN) ҳисоботида таяниб хабар берган. Қайд этилишича, ўтган йили Қўшма Штатлар ядро қуроолларига жами 37,4 млрд доллар, дунёдаги бошқа мамлакатлар эса 72,6 млрд доллар сарфлаган. Етакчилар бешлигидан, АҚШдан ташқари, Хитой (10,1 млрд доллар), Россия (8 млрд), Буюк Британия (6,2 млрд) ва Франция (5,7 млрд) жой олган.

ПОЗИЦИЯ ЎЗГАРИШСИЗ ҚОЛАДИ

Туркия Президенти Ражаб Тоййиб Эрдоған АҚШ Президенти Жо Байден билан бўлиб ўтган учрашув якунлари бўйича ўтказилган матбуот анжуманида Туркиянинг Россиядан сотиб олинган С-400 зенит-ракета тизимлари бўйича позицияси ўзгаришсиз қолишини маълум қилди. Шунингдек, Эрдоған АҚШ раҳбари билан конструктив ва мазмунли музокара ўтказилгани, мулоқот каналларидан фаол фойдаланишга келишиб олингани ва Туркиянинг АҚШ билан ҳал қилиб бўлмайдиган муаммолари йўқ деб ўйлашини таъкидлаб ўтган.

Интернет материаллари асосида тайёрланди.

ДУНЁДАГИ ЭНГ КАТТА ОИЛА

Ҳиндистоннинг Мизорам штатида дунёдаги энг катта оила бошлиғи сифатида танилган 76 ёшли Зиона Чана вафот этди. Унинг 38 рафиқаси, 89 фарзанди ва 36 набираси бўлган. Штат Бош вазири ушбу оила туфайли Бақтаунг Тлангнум кишлоғи Мизорамнинг сайёҳларни ўзига жалб қилувчи диққатга сазовор жойига айланганини таъкидлаб ўтган. Баъзи маълумотларга кўра, Чананинг асида 39 рафиқаси, 94 фарзанди ва 33 набираси бўлган. Маълумотларига кўра, оила 100 хонадан иборат бўлган 4 қаватли уйда яшаган.

УСТОЗЛАР ҲАМИША АРДОҒИМИЗДА

Ўзбекистон Республикаси Бош прокурори томонидан мамлакатимизда қонун устуворлигини таъминлаш, қонунийликни мустаҳкамлаш, фуқароларнинг ҳуқуқ ҳамда эркинликларини, жамият ва давлатнинг қонун билан қўриқланадиган манфаатларини ҳимоя қилишга ҳисса қўшган ходимлар, шу жумладан, прокуратура органларининг фахрийлари муносиб тақдирланиб келмоқда.

Ўзбекистон Республикаси Ҳарбий прокуратураси мажлислар залида Республика Бош прокурорининг буйруғи билан прокуратура органлари тизимида 1973 – 2006 йилларда, яъни 33 йил давомида самарали хизмат қилган захирадаги адлия полковниги, устоз Хошимхўжа Набиев «Ўзбекистон Республикаси прокуратурасининг фахрий ходими» кўкрак нишони билан тақдирланди.

Ўзбекистон Республикаси Бош прокурорининг ўринбосари – Ўзбекистон Республикаси Ҳарбий прокурори генерал-майор Шухрат Узаков устозни мазкур юксак эътироф билан Ҳарбий прокуратура жамоаси номидан самимий табриклаб, Хошимхўжа Набиевнинг 1995 – 1999 йиллар давомида Ўзбекистон Қуролли Кучлари Ҳарбий прокурори вазифасида фаолият юритиб, миллий армиямизнинг қонун билан қўриқланадиган манфаатларини, Ҳарбий хизматчилар, уларнинг оила аъзоларининг ҳуқуқ ва эркинликлари таъминланишига муносиб ҳисса қўшганлиги ҳақида гапириб ўтди.

Сўзга чиққан меҳмонлар ва шогирдлари ҳам у киши тўғрисида илиқ фикрларини билдириб, эзгу тилаklarини тилашди.

Адлия майори Гулчеҳра ТУРСУНОВА,
Республика Ҳарбий прокуратураси
бўлим бошлиғи

Бугун мамлакатимизда ёшларга оид давлат сиёсатини изчил амалга ошириш, эртаимиз эгаларини ҳар томонлама етук, баркамол, интеллектуал салоҳиятли, ўз қатъий позициясига эга, юрт тақдирига дахлдорлик ҳисси билан яшовчи, интилувчан ва комил инсонлар сифатида тарбиялаш устувор вазифалардан бири этиб белгиланган.

ЧЕГАРА ОЛДИ ХУДУДЛАРИ ДОИМИЙ ЭЪТИБОРДА

Давлат хавфсизлик хизмати Чегара қўшинлари Ҳарбий қисм ва бўлинмаларида ҳам ёшлар маънавиятини юксалтиришга йўналтирилган қатор тадбирлар ташкил этилмоқда. Бу жараёнда асосий эътибор чегара олди ҳудудларида жойлашган умумтаълим мактаблари ўқувчи-ёшлари ҳамда жойлардаги уюшмаган ёшлар билан олиб борилаётган ишлар самарадорлигини оширишга қаратилмоқда.

Хусусан, Қашқадарё вилояти Қарши шаҳрида ўтказилган тадбир ҳам айни шу мақсадларни кўзлагани билан аҳамиятли бўлди. Унда юзлаб уюшмаган ёшлар иштирок этди. Тадбир давомида ДХХ Чегара қўшинлари Ҳарбийлари томонидан намоиш этилган Ҳарбий техника ва қурол-аслаҳалар кўргазмаси йиғилганларда катта қизиқиш уйғотиб, ёшларнинг илк Ҳарбий кўникмаларини янада оширди.

Ушбу ҳудуддаги Ҳарбий қисмларнинг яна бирида ёзги таътил давомида болажонларнинг бўш вақтларини мазмунли ва самарали ўтказиш мақсадида спорт мусобақалари ташкил этилди. Қизгин ва мurosасиз баҳслар якунига кўра, энг чаққон ва зукко деб топилган болажонлар Ҳарбий хизматчилар томонидан фахрий ёрлик ва эсдалик совғалар билан тақдирланди.

Қорақалпоғистон Республикаси Қўнғирот туманида ташкил этилган учрашув ҳам 100 га яқин ўқувчи-ёшни ўзида бирлаштириб, уларнинг маъ-

навий камолотини оширишга хизмат қилди. ДХХ Чегара қўшинларига қарашли Ҳарбий қисмда ташкил этилган мазкур тадбир туман Хотин-қизлар кенгаши ва Ёшлар иттифоқи бўлими билан ҳамкорликда ўтказилди.

Ҳарбий бўлишни мақсад қилган ўқувчи-ёшлар юрт ҳимоячиларидан соҳа бўйича ўзларини қизиқтирган саволларга батафсил жавоб олдилар. Ҳақиқий байрамга айланиб кетган тадбирда болажонлар томонидан ижро этилган куй-қўшиқлар ва бадиий чиқишлар барчага бирдек манзур бўлди. Энг фаол ва истеъдодли ёшларга Ҳарбий қисм кўмондонлигининг эсдалик совғалари улашилди.

Тошкент шаҳрида жойлашган ДХХ Чегара қўшинларига қарашли Ҳарбий қисмлардан бирининг ташаббуси билан «Тошкент денгизи» дам олиш масканида болалар ўртасида дартс, кегли, қисқа масофага югуриш, шахмат ва шашка бўйича ҳам мусобақалар ташкил этилди.

Таъкидлаш жоизки, бу каби тадбирлар ДХХ Чегара қўшинлари Ҳарбийлари томонидан республикамиз бўйлаб кенг миқёсда ўтказилмоқда.

Чегара қўшинлари матбуот хизмати

МУҲИМ КЕЛИШУВГА ЭРИШИЛДИ

Қозоғистоннинг экология, геология ва табиий ресурслар вазири Мағзум Мирзағалиев жорий йилнинг ёз ойларида Тожикистон ва Қирғизистон Қозоғистонга қўшимча 600 миллион кубометр ҳажмда сув етказиб беришини маълум қилди. Бу Қозоғистоннинг жанубий минтақаларидаги сув етишмовчилигини камайтириш имконини беради. Сув ресурсларидан оқилона фойдаланиш мақсадида уни график асосида тақсимлаш режалаштирилмоқда. Бундай чора ҳар бир фермерга етарли миқдорда сув олиш имконини беради.

ТАРИХИЙ АЛОҚАЛАРГА ЭГА

«Толибон» ҳаракати Туркиядан НАТОнинг бошқа мамлакатлар қаторида ўз қўшинларини Афғонистондан олиб чиқиб кетишни талаб қилди. Ҳаракат шу тарзда НАТО ўз қўшинларини Афғонистондан олиб чиқиши ортдан Анқаранинг Қобул аэропортига муҳофаза қилиш юзасидан берган таклифига муносабат билдирди. «Афғонистон Туркия билан тарихий алоқаларга эга. Келажакда мамлакатимизда янги ҳукумат ташкил этилганидан сўнг Туркия билан яқин ва яхши муносабатда бўлишга умид қиламиз», деди «Толибон» вакили Соҳайл Шаҳин.

Интернет материаллари асосида тайёрланди.

МИЛЛИЙ МАҲСУЛОТЛАР КЎРGAЗМАСИ

Тожикистон пойтахтида Made in Uzbekistan номли миллий кўргазма залининг тантанали очилиш маросими бўлиб ўтди. Бу ерда Ўзбекистоннинг 15 та маҳаллий ишлаб чиқарувчиси томонидан тақдим этилган кўплаб турдаги маҳсулотлар намоиш этилади. Умумий майдони 600 кв. метрдан иборат бўлган мазкур кўргазма Тожикистон ишбилармон доиралари вакиллари қўшни Ўзбекистоннинг sanoat имкониятлари билан яқиндан таништириш мақсадида ташкил этилган. Маълумотларга кўра, шоурум доимий фаолият олиб бориши режалаштирилган.

МУДОФААГА КЎМАКЛАШУВЧИ «ВАТАНПАРВАР» ТАШКИЛОТЛАРИДА

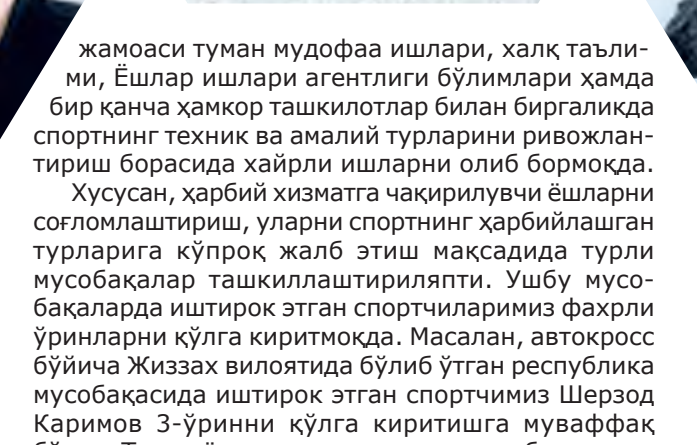
АМАЛИЙ
ИШЛАРНИНГ
НАТИЖАСИ

Қашқадарё вилоятининг Шаҳрисабз тумани сўлим табиати, меҳмондўст ва самимий аҳолиси билан доврўқ таратган. Айни пайтда туманда барча соҳаларда ижобий ўзгаришлар кўзга ташланмоқда. Бу жараёнда бевосита Ўзбекистон Республикаси мудофаасига кўмаклашувчи «Ватанпарвар» ташкилоти вилоят кенгаши тасарруфидаги Шаҳрисабз тумани ўқув-спорт техника клуби жамоасининг ҳам муносиб ҳиссаси бор.

Ушбу ташкилот фаолияти билан яқиндан танишиш мақсадида бу ерда бўлдик. Бизни ўқув-спорт техника клуби (ЎСТК) бошлиғи Мансурбек Рустамов очик юз билан кутиб олди. Озгина

тин олганимиздан сўнг мезбонлар билан биргаликда ташкилот тасарруфидаги синфхоналар, амалий машғулот майдончаси ва ўқув автомобиллари паркини кўздан кечирдик. «Йўл ҳаракати қоидалари» ва соҳага доир ўқув қўлланмалари билан таъминланган синфхоналар ҳар томонлама мукамал жиҳозланган. Бу ҳолатни ташкилот раҳбарияти ва ходимларининг саъй-ҳаракатлари самараси сифатида баҳолаш мумкин.

– Ташкилотимизнинг асосий мақсади мамлакатимиз мудофаа қудратини мустаҳкамлашга кўмаклашиш, ёшлар ва фуқароларни меҳнатга ҳамда Ватанни ҳимоя қилишга тайёрлаш, уларни ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялаш каби вазифаларни бажаришда давлат ва жамоат ташкилотларига кўмаклашишдан иборатдир, – дейди ЎСТК бошлиғи Мансурбек Рустамов. – Шу боис ҳам клубимиз

жамоаси туман мудофаа ишлари, халқ таълими, Ёшлар ишлари агентлиги бўлимлари ҳамда бир қанча ҳамкор ташкилотлар билан биргаликда спортнинг техник ва амалий турларини ривожлантириш борасида хайрли ишларни олиб бормоқда. Хусусан, ҳарбий хизматга қақирилувчи ёшларни соғломлаштириш, уларни спортнинг ҳарбийлашган турларига кўпроқ жалб этиш мақсадида турли мусобақалар ташкиллаштириляпти. Ушбу мусобақаларда иштирок этган спортчиларимиз фахрли ўринларни қўлга киритмоқда. Масалан, автокросс бўйича Жиззах вилоятида бўлиб ўтган республика мусобақасида иштирок этган спортчимиз Шерзод Каримов 3-ўринни қўлга киритишга муваффақ бўлди. Туман ёшларининг турли мусобақаларда

совринли ўринларни эгаллаётганликлари ҳам Шаҳрисабзда ишлар тўғри ташкил қилинганлигидан дарак беради. Спортнинг техник ва амалий турларини ривожлантириш мақсадида иккита картинг,

битта багги ҳамда бир нечта спорт велосипедлари харид қилинди. Шу кунларда ЎСТКда ҳаво милтиғидан ўқотиш, картинг, дуатлон ҳамда автокросс каби спортнинг техник ва амалий турларидан секциялар фаолият кўрсатмоқда. Бу спорт тўғрақларида 50 нафарга яқин ёш мунтазам шуғулланмоқда.

Хаммажойда бўлгани каби Шаҳрисабзда ҳам ёшларни меҳнат бозорида эҳтиёж юқори бўлган касбларга ўқитишни таъминлаш

борасида муайян ишлар амалга оширилмоқда. Шу боис ҳам «Ёшлар дафтари»га рўйхатга киритилган 65 нафар ёшни ўз ичига олган ўқувчилар гуруҳлари шакллантирилиб, улар билан ҳайдовчилик курсларида дарслар олиб борилмоқда. Бу борада туман ҳокимлиги ва Ёшлар ишлари агентлиги билан ҳамкорликда қилинадиган ишлар босқичма-босқич амалга оширилмоқда.

Жорий йилнинг ўтган ойлари мобайнида халқ хўжалигининг турли тармоқлари учун 500 нафардан зиёд «В», «ВС» тоифали ҳайдовчи тайёрлашга эришилди. Иш самарадорлигини ошириш мақсадида ташкилот моддий-техник базаси мустаҳкамланиб, автомобиллар парки турли русумдаги замонавий ўқув автомобиллари билан кенгайтирилмоқда. Бундай саъй-ҳаракатлар ўз навбатида ўқув жараёни сифатини оширишда муҳим омиллардан бири бўлиши шубҳасиздир.

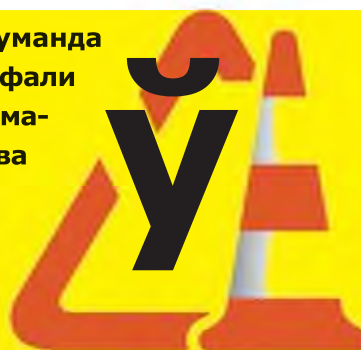
Шаҳрисабз тумани ўқув-спорт техника клуби жамоаси туманда истиқомат қилаётган барча ёшларни «В», «ВС», «С» тоифали ҳайдовчилик курсларига, шунингдек спортнинг техник ва амалий турларидан ҳаво милтиғидан ўқотиш, картинг, дуатлон ва автокросс тўғрақларида шуғулланишга таклиф этади.

Манзил: Шаҳрисабз тумани, Чоршанбе қўрғони,

Темирчи кўчаси, 2-уй.

Телефон: 97-318-00-33.

Хизматлар лицензияланган.

Акбар АЛЛАМУРОВОДОВ

BOLA

QARZ

O'tgan zamonlarda Hasan degan bir kishi o'tinchilik qilar ekan. Har kuni daladan tergan o'tinini sotib, uning puliga to'qqiz dona non olar ekan. Bir kuni novvoyning shogirdlari: «Shu kishi kuniga to'qqiz dona non sotib oladi. Bitta yoki ikkita ortiq ham, kam ham emas, sababini bilib bersangiz», deyishibdi. Novvoy rozi bo'lib, Hasandan nima uchun har kuni to'qqizta non olishining sababini so'rabdi. Hasan javob bermabdi. U ertasiga kelganda novvoy: «Hamma nonlarni talab ketishdi, senga zo'rg'a beshta non olib qololdim», debdi. Hasan esa: «Bular menga yetmaydi», deb nonni olmabdi.

Hasan indiniga kelganda novvoy unga o'n bitta non beribdi. Shunda Hasan: «Ikkitasi ortiqcha, isrof bo'ladi», deb nonning ikkitasini qaytaribdi. Hasan yanagi gal kelganda esa «nonlarni sotib tugatdim, senga olib qololmadim, – debdi. Keyin, – agar har safar nima uchun to'qqizta non olishing sababini aytib bersang, shogirdlarimdan bittadan olib, o'zimga olib qo'yganimgan uchtasini qo'shib, senga to'qqizta qilib non beraman», debdi. Hasan novvoyga: «Ikkitasini qarzimga, beshtasini esa qarzga beraman, qolganini er-xotin yeymiz», deb javob beribdi.

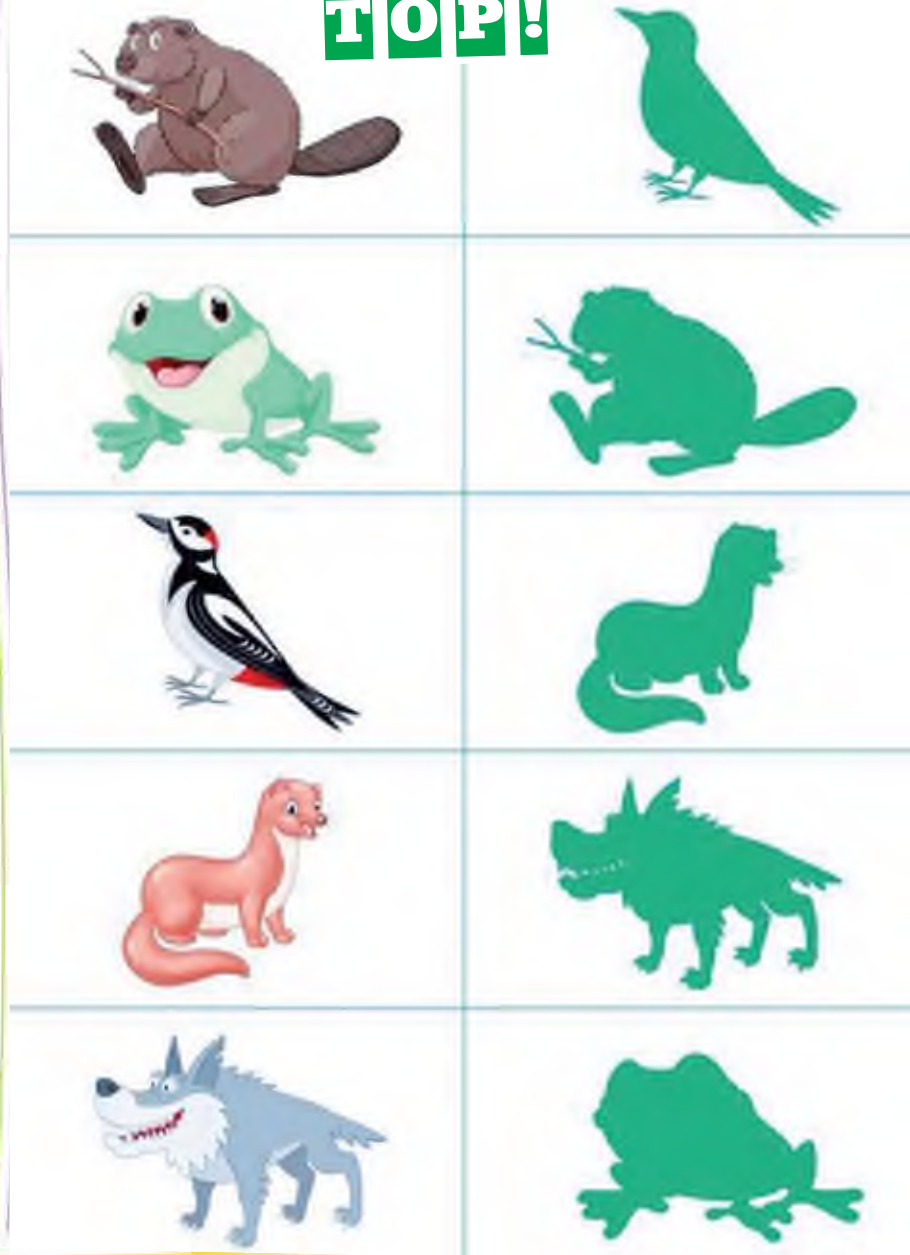
Shogirdlar bu gapning ma'nosini chaqolmay, rosa bosh qotirishibdi. Shunda u: «Ikkitasini qarzimga berishimning sababi shuki, ota-onam menga bolaligimdan non-tuz berib katta qilgan. Ulardan qarzdorman. Har kuni ularga bittadan non berib, ana shu qarzlarimni uzaman. O'zimning esa beshta bolam bor, ularga beshta non ulashaman. Vaqti kelib, keksayganimga ular ham ishlab, ana shu qarzlarini uzadilar. Qolgan gaplar o'zlaringga ayon», debdi.

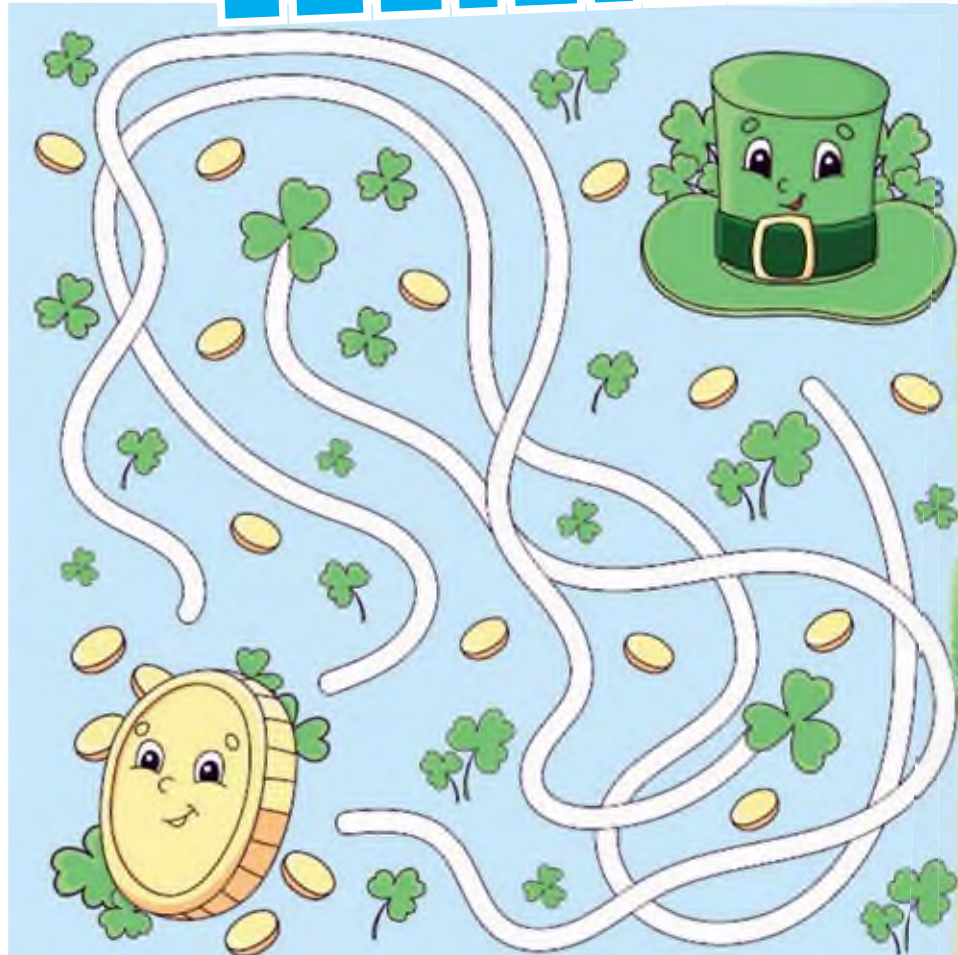
Hasanning donoligiga qoyil qolgan novvoy unga har kuni sara nondan to'qqiztasini beradigan bo'libdi.

«Dunyo xalqlari ertaklari» kitobidan olindi.

O'YLA, IZLA, TOP!

LABIRINT

TOPILISH MO'QOLAR

Sahifani M. MAHKAMOVA tayyorladi.

ҲАРБИЙ ТАЪЛИМДА

қандай ислохотлар амалга оширилди?

Ўзбекистон Республикаси
Президенти Администрацияси
ҳузуридаги Ахборот ва оммавий
коммуникациялар агентлигининг
анжуманлар залида Мудофаа
вазирлиги томонидан «Мудофаа
вазирлиги тизимида ҳарбий таълим:
ҳарбий кадрларни тайёрлаш, қайта
тайёрлаш масалалари. Мудофаа
вазирлиги олий ҳарбий таълим
муассасаларига номзодларни қабул
қилиш тартиби» мавзусида матбуот
анжумани ўтказилди.

Унда Мудофаа вазирлиги Ҳарбий кадрларни тайёрлаш бошқармаси бошлиғи подполковник Улуғбек Мамадалиев, Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучлари академияси бошлиғининг инновациялар ва илмий ишлар бўйича ўринбосари полковник Рустам Самаров, Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучлари Ҳарбий-тиббий академияси бошлиғи тиббий хизмат подполковниги Обид Аҳмедов, Мудофаа вазирлиги Ахборот-коммуникация технологиялари ва алоқа ҳарбий институти бошлиғининг ўқув ва илмий ишлар бўйича биринчи ўринбосари капитан Бахтиёр Раҳимов оммавий ахборот воситалари вакилларига кейинги йилларда соҳада амалга оширилган ўзгаришлар ва янгиликлар ҳақида батафсил маълумот беришди.

Анжуман иштирокчилари томонидан таъкидланган соҳага оид муҳим янгиликларни қисқа сатрларда қуйидагича изоҳлаш мумкин.

– Мудофаа вазирлиги тизимидаги ҳарбий қисм ва таълим муассасаларида барча талабларга жавоб берувчи энг замонавий моддий-техник база яратилди. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 25 апрелдаги қарорига асосан Тошкент олий умумқўшин қўмондонлик билим юрти негизда ва унинг шонли ҳарбий аъналарини ҳамда мамлакатимиздаги

етақчи илмий таълим муассасаларида тўпланган фаолият тажрибасини ўзига қамраб олган ҳолда Қуролли Кучлар академияси янгидан ташкил этилди, ташкилий-штат тузилмаси такомиллаштирилди;

– 2017 йилнинг декабрь ойида Самарқанд шаҳрида Қуролли Кучлар Кичик мутахассисларни тайёрлаш маркази ташкил этилди ва унда ўқитишнинг мутлақо янги механизми киритилиб, замонавий ўқув дастурлари асосида ўқитиш тизими йўлга қўйилди;

– малакали авиация офицер кадрларини тайёрлашни замонавий босқичга кўтариш ҳамда назария ва амалиёт уйғунлигини таъминлаш мақсадида 2019 йилнинг июль ойида Жиззах олий ҳарбий авиация билим юрти Қарши шаҳридаги замонавий талаблар асосида барпо этилган ҳарбий шаҳарчага кўчирилди;

– Ўзбекистон Республикаси Президентининг қарорига асосан 2019 йилнинг январь ойида Мудофаа вазирлиги Ахборот-коммуникация технологиялари ва алоқа ҳарбий институти ташкил этилди ҳамда шу йилнинг декабрь ойида замонавий равишда барпо этилган янги ҳудудга жойлаштирилди;

– 2019 йилнинг октябрь ойида республикамиз олий таълим муассасалари ҳарбий кафедралари қисқартирилиб, уларнинг ўрнига резерв ва захирадаги офицерларни тайёрлайдиган Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистон Миллий университети Ҳарбий тайёргарлик ўқув маркази ташкил қилинди;

– ҳарбий тиббиёт мутахассисларини тайёрлаш ҳамда ҳарбий-тиббий соҳани янада ривожлантириш мақсадида Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 22 октябрь кундаги қарорига асосан Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучлари Ҳарбий тиббиёт академияси ташкил қилинди;

– 2020 йилдан Мудофаа вазирлиги тизимига кирувчи олий ҳарбий таъ-

лим муассасаларига абитуриентларни қабул қилишнинг янги, соддалаштирилган тизими йўлга қўйилди, тиббий кўриклар уч маротабадан (туман, вилоят, республика) икки маротабага (туман-бирламчи ва вилоят-якуний) қисқартирилди.

Шунингдек, номзодларга жойлардан туриб давлат тест синовларида иштирок этиш ҳамда фанлар мажмуаси ва кетма-кетлиги бир хил бўлган бештагача бакалаврият таълим йўналишларини танлаш имконияти берилди;

– ҳарбий илмни ривожлантириш доирасида охириги тўрт йил ичида бир гуруҳ ҳарбий хизматчиларга илмий унвон ва ҳарбий ўқитувчиларга эса «доцент» унвони берилди, бунинг натижасида ҳарбий-илмий салоҳият янада ортди;

– Мудофаа вазирлигидаги ҳарбий академик лицейларга Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 5 июлдаги тегишли фармони билан «Темурбеклар мактаби» номи берилди, ҳарбий академик лицейларининг ҳукуқий мақоми ва йўналишлари белгилаб берилди.

2017 йилда давомиди Мудофаа вазирлиги тасарруфидаги «Темурбеклар мактаби» инфратузилмалари тўлиқ янгиланди;

– «Темурбеклар мактаби»ни ўқув режа ва ўқув фан дастурларини имтиёзли тамомлаган ўқувчилар Мудофаа вазирлиги тасарруфидаги олий ҳарбий таълим муассасаларига тест синовларисиз ўқишга қабул қилиниши жорий қилинди.

Матбуот анжуманида, шунингдек, вазирлик тизимидаги олий ҳарбий таълим муассасалари масъул офицерлари ҳам иштирок этиб, журналистлар томонидан берилган саволларга батафсил жавоб беришди.

Гавҳар ЗИЁДУЛЛАЕВА,
ЎзЖОКУ ҳарбий журналистика
йўналиши талабаси

БИР ЧИМДИМ

Инсон сўзлашга
ўрганиши учун
икки йил зарур,
гапирмасликка
ўрганиши учун эса
олтмиш йил.

Л. ФЕЙХТВАНГЕР

БИЛАСИЗМИ?

«ҚАРЗ»НИНГ «ҚАВОЛА»СИ НИМА?

«Қарзи қавола» сўзи ҳам тилимизда кўп ишлатилади. Унинг «қарз-қавола» шакли ҳам бор. Арабча «қарз» сўзининг маъноси ҳаммаимизга маълум. Хўш, унда унга «қавола» сўзи қандай қўшилиб қолган ва бу сўз қандай мазмунга эга? «Ўзбек тилининг этимологик луғати»да изоҳланишича, «қавола» сўзи асли «қафолат берди» маъносини англатган.

«Қарз» ва «қавола» сўзлари тилимизга араб истилоси давридан сўнг кириб келган. Маҳмуд Кошғарий девонидида қарз «алим» сўзи билан, қарз берувчи «алимчи» сўзи билан ифодаланган.

Кошғарий «алим кеч қалса азақланур», яъни «кечиккан қарз оёқ чиқаради», «алимчи арслан, беримчи сичған», яъни «қарз берувчи арслон, олувчи сичқон» деган мақолларни келтириб ўтади. Хакас ва Қорачай-малкар тилларида «алим» сўзи ҳозиргача қарз маъносида келади.

Хуллас, «қарзи қавола» бирикмаси «қафолат билан олинган қарз» маъносини англатади.

ШУ СОННИНГ
ЭЛЕКТРОН
ШАКЛИ

КЕЛГУСИ СОНЛАРДА:

Матбуот тарихига
назар

VATANPARVAR

Муассис:

ЎЗБЕКИСТОН
РЕСПУБЛИКАСИ
МУДОФАА
ВАЗИРЛИГИ

www.mudofaa.uz

Бош муҳаррир:

майор
Аҳрор Очиллов

Навбатчи:

капитан
Азиз Норкулов

Саҳифаловчилар:

Нодирабегим Валиева
Дилноза Мелиқўзиева

Мусахҳихлар:

Сайёра Мелиқўзиева
Зебо Сариева
Мастура Қурбонова

Телефонлар:

котибият: (71) 260-36-50
бухгалтерия: (71) 260-35-20
юридик бўлим: (71) 269-88-91
факс: (71) 260-32-29

ISSN 2010-5541

Таҳририятга келган қўлёзмалар такриз қилинмайди ва муаллифларга қайтарилмайди. Мудофаа вазирлиги Ахборот ва оммавий коммуникациялар департаменти – «Ватанпарвар» Бирлашган таҳририятнинг компьютер марказида саҳифаланди.

Газета Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 2008 йил 6 июнда 0535 рақами билан рўйхатга олинган.

Газетанинг етказиб берилиши учун обунани расмийлаштирган ташкилот жавобгар. Муаллифлар фикри таҳририят нуқтаи назаридан фарқланиши мумкин.

Буюртма: г-206.

Ҳажми: 6 босма табоқ.

Бичими: А3.

Адади: 32 673 нусха.

Босишга топшириш вақти: 14:00.

Топширилди: 14:30.

Газета жума куни чиқади. Газета 1992 йилнинг 24 июнидан чиқа бошлаган.

Нашр кўрсаткичи: 114.

Баҳоси: келишилган нархда.

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компаниясида чоп этилди. Босмахона манзили: Тошкент ш., Буюк Турон кўчаси, 41-уй.

1 2 3 4 5 6

Манзилимиз:
100164, Тошкент,
Университет кўчаси, 1-уй.